1945 – 1947

26 Juni 1947
6 Jun 1947

Vergadering van den Raad van Politie op Donderdag den 27sten September 1945. Aanvang 8 uur des namiddags. Aanwezig zijn de Heeren: Mr.L.C. Kwartsz, Gezaghebber-Voorzitter; C.A. Eman en A.E. Wever, leden; en L.E. van der Jagt, secretaris.

De Voorzitter opent de vergadering, heet de landraden welkom en stelt vervolgens de secretaris in de gelegenheid de notulen van de vorige vergadering v voor te lezen.

De Voorzitter stelt voor in punt 1. "wil mededingen" te vervangen door "het recht heeft mede te dingen". Dit wordt aangenomen.

Ook om in punt 7. "eenige bezwaren tegen sommige bepalingen ervan" te vervangen door "eenige bezwaren tegen sommige bepalingen gehoord te hebben, welke ongegrond bleken".

In punt b. wordt "goudexploratie" vervangen door"goudexploitatie".

In punt e. wordt "sommige scholen" veranderd in "een meisjesschool."

In puht f. wordt de laatste zin vervangen door "Landraad Wever verklaarde als het zoover komt, den Gezaghebber wel te willen vervangen".

Punt 10. wordt aangevuld met "De heer Wever vindt, dat het niet aangaat een persoon zoodanig met werkzaamheden te belasten, dat daardoor zijn ~~werkkracht~~ efficiëntie moet verminderen.

In punt c. wordt "hij vindt dit wreed" vervangen door "Hij vindt het wreed, dat de kinderen warm water uit de leiding moeten drinken.

Naar aanleiding van punt e, merkt de Voorzitter op, dat ~~staatsregeling~~ staatsinrichting bereids op de M.u.l.o.-scholen wordt onderwezen; natuurlijk niet zoo uitgebreid als b.v. op de A.M.S. Hij zal echter examenopgaven vragen.

In punt g. wordt achter "wenscht" opgenomen "Het zou onaanvaardbaar zijn, dat de opbrengst der bestaande belastingen voor het geheele gebiedsdeel zou worden aangewend, en Aruba verplicht zou zijn voor eigen uitgaven eigen belastingen te heffen.

Punt i. wordt aangevuld met "De heer Wever merkt op, dat degenen, die steeds in auto's rijden van de vervuiling ook niet veel kunnen zien"

In punt m. komt achter "beroepen" een komma en verder "dit ~~kan~~ geschiedt door de lijst van zaken, waarin het advies van den Raad wordt gevraagd.

op te nemen in de notulen. (Zie bijlage)

Naar aanleiding van punt o. merkt de heer Wever op, dat op de deuren der vergunningslokalen kon worden geverfd: Geen toegang voor personen beneden de achttien jaar. Ook zegt hij, dat op de etiketten der flesschen de samenstelling van de drank niet wordt vermeld.

Onder q. zou hij gaarne de zinsnede: "dat de commissie enz.." veranderd willen zien in "dat het wenschelijk zou zijn, dat de commissie uitsluitend uit Arubanen kon bestaan. Hij vindt echter de heer de Hoop de juiste man op de juiste plaats."

Landraad Wever merkt nog op, dat hij in de vorige vergadering heeft gevraagd, wanneer het perceel aan de Elleboogstraat met 67 bewoners zal worden ontruimd en wat er van de bewoners moet worden.

Tenslotte vraagt dezelfde spreker de vergaderingen mechanisch op te nemen juist als de Statenzittingen. De Voorzitter wijst er op, dat dit veel te duur is.

Nu volgen eenige mededeelingen van den voorzitter naar aanleiding van de vorige vergadering:

1. Oudercommissie's bestaan alleen voor openbare scholen. Landraad Wever wil aan de Staten voorstellen de verordening ook voor de bijzondere scholen geldend te verklaren. De Voorzitter raadt hem aan alvorens dit te doen inlichttingen te vragen aan den Inspecteur van het Onderwijs, er bestaat wellicht een goede reden waarom de commissie's alleen voor de openbare scholen zijn ingesteld. Verder deelt hij mede, dat de bestaande commissie nog niet heeft vergaderd; hij blijft evenwel aandacht aan de zaak besteden.
2. Er kan geen koud water op de scholen worden verstrekt, dit is te duur en gebeurt ook op Curaçao niet. De heer Wever zegt geen koud water te hebben bedoeld, hij kent een soort groote flesschen, die niet meer dan 3 à 4 gulden kosten, iedere klas kan van zulk een flesch worden voorzien, waarin het water eerst kan afkoelen. De Voorzitter wil gaarne verdere inlichtingen over deze flesschen hebben. Na het bij verscheidene schoolhoofden te hebben nagevraagd kan hij ook verklaren, dat de leerlingen niet onder de schooltijden

behoeven te drinken, dit is zeer ondisciplinair.

3. De van de school verwijderde leerling, waarover de heer Wever het in de vorige vergadering had, was waarschijnlijk zonder kennisgeving weggebleven of had geen schoolgeld betaald. Het is onbestaanbaar, dat een leerling zonder reden van de school wordt verwijderd;
4. Aangaande de vervanging van den Gezaghebber bij afwezigheid heeft hij gezien, dat dit is veranderd bij de wet in 1920, waarin geen nieuwe voorziening is gemaakt; het staat dus den Gouverneur volkomen vrij den ontvanger als plaatsvervanger aan te wijzen. Verder wil hij er den heer Eman op wijzen, dat deze vervanging in haar ouden vorm geen recht was van den oudsten landraad, maar een plicht. Hij geeft hiervan een uiteenzetting.
5. De advies-commissie voor den handel is een privé aangelegenheid, hij betwijfelt of de Raad het recht heeft zich er in te mengen. Als er iets onderzocht moet worden, moeten de contribuanten dit maar zelf doen.
6. De Raad mist het recht de rapporten van de scholen aan den D.O.G. te vragen, dit heeft deze dan ook geschreven. Wel is hij bereid den Gezaghebber een afschrift hiervan af te staan.
7. Het bestuur van "Helpt Elkander" zal aan Openbare Werken vragen de beerputten van de huisjes op kosten der vereeniging in orde te maken. Als dit wordt nagelaten zal spreker dit zelf aan O.W. opdragen.
8. Voortdurende controle op de koffiehuizen is noodig. Halve deuren lossen echter dit probleem niet op: kinderen kijken er onderdoor en de politie zou er overheen moeten kijken, wat zeer krenkend is voor de bezoekers ervan. De halve deuren zijn ondoelmatig en onnoodig.
9. Wat den verkoop van ondeugdelijke dranken betreft, deze is nooit geheel tegen te gaan. Ieder zal den heer Wever dankbaar zijn, als hij er een werkelijk afdoende oplossing voor vindt.
10. De uitgifte van de volkswoningen is geschied volgens een instructie van het Hoofd van Sociale Zaken. De brief waarin deze instructie is vervat zal aan de leden ter inzage worden gezonden.
11. Wat het havenverbeteringsplan betreft, er zijn menschen, die daar tegen zijn;

gelukkig zijn er ook anderen, die er zich werkelijk voor spannen. Er moet in deze kwestie met spoed gewerkt worden. Hij vermeent dat de Gouverneur aan den Directeur van O.W. heeft opgedragen een plan te ontwerpen.

12. Van de personen, die uitgenoodigd zijn om de luchthavencommissie te vormen hebben al enkele geantwoord; zij zijn gaarne bereid zitting in deze commissie te nemen. Van andere zijde zijn er al plannen gemaakt, verschillende zelfs, waarover oneenigheid bestaat.

13. De schoolvoeding geschiedt volgens de daarvoor geldende verordening.

14. De wegwijzers zijn in de maak. Zij worden van ijzer vervaardigd.

15. De lichtmast bij de watertoren zal worden verwijderd. De leden merken op, dat deze al is verwijderd. Nu begint de behandeling der ingekomen stukken. Het eerste is een G.B., waarin aan den heer Bouwman ontslag wordt verleend als secretaris van den Raad onder toekenning van een gratificatie van f.250.- en de heer Van der Jagt als zoodanig wordt benoemd onder toekenning van een vergoeding van f.25.- per maand.

Het tweede stuk is de ontslagaanvrage van den heer Van der Jagt als secretaris, waarbij tevens de vergoeding wordt geweigerd.

Het volgende stuk is het antwoord van den Gouverneur op het verzoek om op de vrijheidsdagen van de omliggende republieken te vlaggen. Z.E. kan zich hiermede niet vereenigen, daar het officiele vlaggen daardoor zijn beteekenis zou verliezen.

De Gouverneur verwijst in den brief, die nu aan de beurt komt den Raad naar den Directeur der goudmaatschappij om nadere inlichtingen betreffende de goudkwestie. De Voorzitter deelt naar aanleiding hiervan mede, dat hij een telegram hierover aan Mr. Papier heeft gezonden en den Gouvernementssecretaris om een exemplaar van de statuten der Maatschappij heeft gevraagd.

De leden vragen dit op te nemen in de notulen. Het laatste stuk is van den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst, waarvan de inhoud reeds onder 6. is vermeld.

a. Het volgende punt van de agenda - de verkoop van methylalcohol - vangt aan met een uiteenzetting van den heer Wever, die vermeldt, dat er in de eerste

acht maanden van dit jaar 3.700 l. methyl-alkohol hier rechtstreeks werd geimporteerd, niet meegerekend wat de Lago importeerde of wat van Curaçao hierheen kwam. De invoerrechten van m.a. bedragen slechts 3% van de waarde terwijl voor b.v. rum f.2.- per liter wordt betaald. Het bewijs moet worden geleverd, dat al deze methyl-alkohol voor industriedoeleinden wordt gebruikt, de wetgeving is pas goed als wordt voorgeschreven, dat iedere verkoop van m.a. moet worden verantwoord, zoodat duidelijk blijkt dat deze niet voor menschelijk gebruik is verkocht. De heer Eman haalt aan, dat hij vroeger in den Raad heeft voorgesteld den invoer van bayrum geheel te verbieden. De Voorzitter wenscht gaarne hierover met de leden nog eens van gedachten te wisselen.

b. Toen verscheidene artikelen van het oude R.R. werden ingetrokken, waaronder art. 116, zegt landraad Wever, hebben de Arubanen een recht laten verloren gaan zonder te protesteeren. Hij stelt voor om een telegram aan H.M. de Koningin te richten met het verzoek deze intrekking ongedaan te maken. De Voorzitter vindt het vreemd, dat men pas na 25 jaar tot dit inzicht is gekomen en stelt voor zich liever tot den Gouverneur te wenden en Zijn medewerking te vragen om tot de gevraagde verandering te komen; het is z.i. in deze moeilijke tijden voor het moederland zeer inopportuun H.M. hiermede lastig te vallen. De heer Wever vraagt zijn voorstel in stemming te brengen. Het wordt met twee stemmen vóór aangenomen. De Voorzitter stemt tegen.

c. Landraad Wever spreekt nu over de kapitaalsvlucht. Hiermede bedoelt hij geen personen, die het eiland verlaten onder medename van geld, maar wil het hebben over de buitenlandsche levensverzekeringsmaatschappijen.

Deze ontvangen hier groote bedragen jaarlijks aan premiën en dit geld wordt naar het buitenland gezonden en daar belegd. Elders zijn er wetten die dit beletten, hier echter niet. Dit moet veranderen, het geld moet hier belegd worden. Hij stelt voor den Administrateur van Financien de statistische gegevens te vragen. Dit wordt aangenomen. Na ontvangst dezer gegevens zal hij verder over dit onderwerp spreken.

d. Landraad Wever overhandigt vervolgens aan den Voorzitter een brief, die er naar zijn zeggen achttien dagen over heeft gedaan hem van Curaçao te bereiken.

Dit zit in de bezorging; er zijn te weinig bestellers 2 in Oranjestad en 3 in St.Nicolaas. Deze menschen kunnen het werk niet af. Hij heeft gehoord dat zij hierom willen staken, ofschoon hun loon niet slecht is. De Voorzitter zegt, dat dit onderzocht zal worden. De heer Wever ziet de oplossing in het aanstellen van meer bestellers en het aanschaffen van z.g. motorscooters voor dezen dienst voor het bestellen in de buitendistricten. Hij overhandigt den Voorzitter een prospectus van deze vervoermiddelen. De laatste zal er later weer met hem over spreken.

e. De heer Wever wenscht er de aandacht op te vestigen, dat de Staten na een groot bedrag voor een luchthaven voor Curaçao te hebben gevoteerd, f.200.000.- voor wegen voor Aruba hebben afgestemd. Hij stelt voor een brief aan de Staten te richten, waarin er op wordt gewezen, dat Statenleden, die plaatselijk niet bekend zijn, toch tegenstemden.

f. Landraad Wever zal het onderwerp "luchthaven" maar overslaan, daar dit reeds is behandeld.

g. Het volgende voorstel van landraad Wever is de naam Noordstraat te veranderen in John G. Emanstraat. Er was vroeger voorgesteld een nog niet geheel aangelegde straat naar dezen grooten burger te noemen, dit komt hem niet passend voor, zoolang er midden in de stad nog straten zijn met zulke nietszeggende namen als; Noordstraat, Ooststraat, Windstraat enz...
De Voorzitter zegt ook veel voor het voorstel te voelen. In stemming gebracht, wordt het eenstemmig aangenomen.

h. De heer Wever herinnert eraan, dat Gezaghebber Wagemaker indertijd speeltuinen voor de kinderen heeft beloofd, deze zijn echter nog niet aangelegd.
De Voorzitter antwoordt hierop, dat deze speeltuinen wel zijn geprojecteerd, doch dat er zooveel is dat veel dringerder om voorziening vraagt. Huizen zijn voorloopig veel belangrijker dan speeltuinen. Zoolang de tegenwoordige woningnood blijft bestaan zal de aandacht hoofdzakelijk daarop gevestigd moeten blijven. De heer Wever vindt toch, dat speeltuinen noodzakelijk blijven.

i. De vorige spreker vindt het ook noodig, dat hier een filiaal van de Curaçaosche Hypotheekbank wordt gevestigd, het eiland is er belangrijk genoeg voor.

Hij zou gaarne een brief aan den Gouverneur zien gericht, waarin wordt verzocht, tot oprichting van dit filiaal over te gaan. De Voorzitter vindt dit een gezond idee en zal het in studie nemen.

j. Het is Landraad Wever bekend, dat er in de omliggende landen verscheidene besmettelijke ziekten voorkomen o.a. lepra. Het zou aanbeveling verdienen om van alle goederen uit deze landen, die het product zijn van handenarbeid en geen fabriekswerk, een certificaat te vragen van de bevoegde autoriteiten, dat de vervaardiger aan geene besmettelijke ziekte lijdt. De Voorzitter zal dit met den geneeskundigen dienst opnemen.

k. Het is den heer Wever opgevallen, dat niet alle begraafplaatsen goed onderhouden worden. De Voorzitter antwoordt, dat bijna alle begraafplaatsen particulier terrein zijn, het gouvernement kan ze dus niet gaan onderhouden.
Hij wil wel met de leden gaan kijken hoe zij er uit zien, en daarna overwegen wat er aan gedaan moet worden.

l. Landraad Wever vraagt den voorzitter de aandacht van O.W. te vestigen op de ongelijke plekken in de straten, waar bij regenbuien plassen ontstaan, dit moet vóór het invallen der regens verbeterd worden.
De Voorzitter vindt, dat het niet zoo ernstig is met die plassen, maar wil er wel de aandacht van O.W. op vestigen.

m. De hygienische toestand in de buitendistricten is zeer slecht, verklaart landraad Wever, er zijn huizen, die zelfs nog geen beerput hebben.
Nu wil hij wel toegeven, dat het tamelijk kostbaar is een beerput aan te leggen, dit bezwaar kan echter worden verholpen, door het aanschaffen van een z.g. aseptic tank, dit is juist iets voor onze buitendistricten.
Het Gouvernement kon er zich een groot aantal van aanschaffen en ze dan goedkoop ter beschikking van de bevolking stellen. De Voorzitter wil gaarne nadere bijzonderheden.

n. Landraad Wever wil verder weten wanneer de nieuwe stadsgrenzen worden vastgelegd, vooral met het oog op den Postdienst en den reinigingsdienst.
De Voorzitter deelt mede, dat het plan al klaar is.

o. De laatstgenoemde landraad wijst op de noodzakelijkheid meer putten in de buitendistricten te graven. Statenlid Eman heeft in de Staten putten voor

Aruba gevraagd, waarop Dr. Maal als zijn opinie te kennen gaf, dat Aruba niet meer putten moest hebben, wel meer distillatie-inrichtingen.

De heer Wever is het hiermede niet eens; er moeten putten komen, het eerst te Meiveld waar de behoefte eraan het dringendst is. De Voorzitter antwoordt hierop, dat hetzelfde Statenlid Eman er voor heeft gewerkt het beheer van de putten aan den Gezaghebber te ontnemen en onder te brengen bij de Landswater-voorzieningsdienst; laat hem er nu voor zorgen het omgekeerde te bewerkstelligen. Landraad Eman is van meening, dat het beheer van de putten wel bij de L.W.V. hoort. De Voorzitter begrijpt niet waarom dit onderwerp in den Raad moet worden besproken; als de bewoners van Meiveld een put willen hebben, laten zij die vragen. Volgens landraad Wever is juist dit een taak van de landraden.

p. De laatste spreker vraagt, wanneer de decentralisatie tegemoet kan worden gezien. De Voorzitter weet dit ook niet, wél weet hij dat er al ongeveer alles wat mogelijk was is gedaan om te bereiken, dat de invoering wordt bespoedigd, desgewenscht kan er nog eens een telegram aan den Gouverneur worden gezonden, maar hij verwacht daar niet veel resultaat van. De heer Wever verwacht wel resultaat van een telegram aan den Gouverneur, waarvan een afschrift aan de Staten wordt gezonden.

De rondvraag wordt geopend door den heer Wever, die wil weten, wanneer de eigen deviezencommissie begint op te treden. De Voorzitter weet dit niet, maar wil wel een telegram aan den Administrateur van Financien zenden waarin om bespoediging wordt gevraagd.

Landraad Wever vraagt nu wanneer er meer stoelen voor het publiek komen in de Raadzaal. De Voorzitter voelt hier niet voor, aangezien de Raad geen publieke vermakelijkheid is, maar een ernstigezaak. Als hij ervan overtuigd was, dat het publiek uit werkelijke belangstelling de vergaderingen bijwoonde, zou hij de eerste zijn, die ervoor stemde. De leden blijven er voor 50 stoelen voor de Raadzaal aan te vragen. Dezelfde landraad vraagt of de onbruikbare watermolen te Balashi nu is neergehaald; als hij zoo blijft staan wordt hij geheel waardeloos. De Voorzitter zegt dat deze molen wordt gebruikt om met onderdeelen ervan de andere molen in bruikbaren staat te houden. De heer Wever

denkt dat er nu wel weer onderdeelen te krijgen zullen zijn, zoodat beide molens in goeden staat kunnen worden gebracht.

De laatste spreker vraagt wanneer de oude kazerne zal worden afgebroken. De Voorzitter weet dit niet; hij heeft dit met den Gouverneur en den Heer D.O.W. besproken. De Gouverneur heeft bij zijn bezoek aan Aruba op de verjaardag van H.M. de Koningin het gebouw van buiten bezichtigd maar heeft geen beslissing genomen. De heer Wever wil weten of er reeds iets is gedaan voor de aanschaffing van bussen voor de schoolkinderen, die ver van hun school af wonen. De Voorzitter zal dit onderwerp bestudeeren.

Dezelfde landraad vraagt of er iets is beslist naar aanleiding van zijn voorstel, dat het Gouvernement zaaizaad in groote hoeveelheden zou bestellen en tegen kostprijs ter beschikking van de landbouwers stellen. De Voorzitter merkt op dat dit reeds lang gebeurt.

De heer Wever wil nog weten wanneer de staat van beleg zal worden opgeheven. Dit blijkt al geruimen tijd geleden gebeurd te zijn. Verder vraagt hij, hoe de toestand van de Incu zal zijn na den 1sten October of November.

Naar de Voorzitter heeft begrepen is het de bedoeling, de Incu geheel op te heffen. Zoo b.v. heeft hij vernomen, dat telefoontoestellen vrijgegeven zijn voor export uit de Vereenigde Staten.

Tenslotte vraagt de heer Wever, wie volgens het protocol de voorrang hebben, ~~de statenleden of de landraden~~. Hij is van meening dat plaatselijk de landraden zullen moeten voorgaan. Dit lijkt den Voorzitter niet het geval te zijn. Op Curaçao is de volgorde: Raad van Bestuur, Staten, Rechterlijke Macht enz.. Hier zal het waarschijnlijk moeten zijn: het plaatselijk lid van den Raad van Bestuur, de plaatselijke Statenleden en dan de Raad van Politie.

De heer Eman zegt nu, dat hij vele klachten heeft gehoord van menschen, die des nachts een dokter noodig hadden en er geen bereid vonden om te komen, vooral kwamen die klachten van de bewoners van Noord. De Voorzitter weet, dat deze klachten bestaan, maar dat is niet alleen op Aruba zoo,.

Een dokter kan niet verplicht worden des nachts uit huis te gaan, slechts voor de Gouvernementsdokter bestaat deze verplichting wel t.a.v. Gouvernementspatienten, deze zijn er dus beter aan toe dan de anderen. Het is verder

zeer wel te begrijpen, dat ook de Gouv.dokters er weinig voor voelen om in de nacht uit te gaan voor patienten, die bij dag naar andere dokters gaan. Een mogelijke oplossing is meer Gouvernements-geneeskundigen te krijgen, maar waar vindt men die. Het zou ideaal zijn als Noord en Sta. Cruz eigen dokters hadden. Hij vraagt nu om de meening van Dr.Dussenbroek, die juist binnenkomt. Na een korte uiteenzetting van het behandelde, geeft deze als zijn meening te kennen, dat die klachten wel niet zoo talrijk zullen zijn. Er bestaat ook een ethische zijde van het beroep van medicus; geen dokter zal ooit bijstand weigeren aan een zieke, die in gevaar verkeert, maar hoe dikwijls wordt hier niet een dokter onnoodig 's nachts gewekt. Kapitein Ter Weele vraagt even het woord en krijgt dit. Het onderhavige probleem bestond ook op zijn vroegere standplaats in Oost-Indie, daar had men er een prachtoplossing op gevonden. De verschillende dokters kregen beurten, zij werden daarvoor door het Gouvernement betaald. Op een vraag van den Voorzitter bleken het dokters in dienst bij een onderneming te zijn.

De Voorzitter is van meening, dat dit een geheel ander aspect aan de zaak geeft, een onderneming kan haar dokters werkuren voorschrijven.

Ook meer dokters hierheen te halen, zou misschien kunnen helpen. Zij zouden zich den eersten tijd 's nachts beschikbaar stellen en daarna echter ook beginnen te weigeren; de praktijk heeft dit bewezen. Hij beveelt dit probleem in de aandacht van den Raad aan.

De heer Eman heeft vernomen, dat de Boca di Canoa nog niet geheel in orde is.

De Voorzitter stelt voor tezamen met de leden deze Boca te gaan bezichtigen. Dit voorstel wordt aangenomen. Verder vraagt de heer Eman, hoever de plannen voor een avondschool van de gedemobiliseerde schutters zijn gevorderd. De Voorzitter heeft dit onderwerp met den Inspecteur van het Onderwijs opgenomen, deze verwachtte er niet veel heil van.

Hierna worden de notulen goedgekeurd en gearresteerd.

Niemand meer het woord wenschende sluit de Voorzitter de vergadering.

Aldus voorgelezen, goedgekeurd en gearresteerd in de vergadering van den . . 13den December . . . . 1945.

De leden: [signatures]

De Voorzitter: [signature]

de Secretaris: [signature]

BIJLAGE.

Lijst van zaken, waarin de Landraden worden geraadpleegd.

1. Drankvergunningen.
2. Vreemde bedrijven.
3. Toelating en uitzetting.
4. Onbewoonbaarverklaring van woningen.
5. Aanleg van wegen.
6. Het bouwen van Gouvernements-kantoren.

Buitengewone spoedvergadering van den Raad van Politie op Maandag den 26sten November 1945: Aanvang 8 uur des namiddags.

Tegenwoordig zijn de heeren: Mr. L.C. Kwartsz, Gezaghebber-Voorzitter; C.A. Eman en A.E. Wever, leden en L.E. van der Jagt, waarnemend secretaris.

De voorzitter opent de vergadering, verwelkomt de aanwezigen en zet het doel der vergadering in het kort uiteen.

De Staten hebben zich met een groote meerderheid uitgesproken voor een inheemsch politiecorps. Dit zou zeer loffelijk zijn, indien het maar mogelijk was en de prestaties dezelfde zouden wezen. Uit ervaring weet hij dat de inheemschen niets voelen voor het politievak. Hij geeft het woord aan Statenlid Eman, die in de zaal aanwezig is.

Deze verklaart, dat een der eerste eischen van een geordende maatschappij een volledig politiecorps is. De straatpolitie, die praeventief werkt en de recherche, die reeds begane misdrijven opspoort. Er behoeft hier niet te worden gewezen op het belang der straatpolitie, die zeker een voldoende bezetting noodig heeft.

De voorzitter vraagt nu aan de aanwezige Sgt-maj. Oppenhuizen, welke de tegenwoordige sterkte is. Er zijn circa 50 man Mil politie en in beide korpsen samen minder dan 70 man.

Landraad Wever vraagt naar het verschil tusschen de twee korpsen.

De voorzitter verklaart hem dit.

Statenlid Eman vervolgt. Hij is er altijd een voorstander van geweest, zooveel mogelijk posten door landskinderen te doen bezetten, dit moet echter niet tot het uiterste worden doorgedreven en zeker niet tegen het algemeen belang in. Belangstellenden voor politieman zouden alleen te vinden zijn in de arbeidersklasse en dezen zouden zeker gedurende de opleidingstijd minder verdienen, dan b.v. bij de Lago en bovendien hard moeten werken.

De voorzitter zegt hier, dat de meeste Statenleden zich klaarblijkelijk geen voorstelling kunnen vormen van het politiewerk en denken, dat het heel gemakkelijk is en dat er maar een zeer oppervlakkige opleiding voor noodig is.

Statenlid Eman hervat weer. De heeren zijn het eens, dat onze politie niet

voldoende is en dat aanvulling dringend noodzakelijk is. Het onderwerp van discussie is aanvulling met inheemschen of met krachten van overzee. Hij is altijd voor het Landskind geweest, maar er zijn andere wijzen waarop het landskind zijn kwaliteiten kan toonen; zie maar naar de Raad, die geheel uit landskinderen bestaat. Plaatsing bij de politie als een soort werkverschaffing is onzinnig. Onze arbeider is welgesteld en voelt er niets voor. Verder is er de familie- en vriendschapsband met de overige bevolking, waardoor een correct optreden van de politie belemmerd zou kunnen worden, maar hier wil hij niet den nadruk op leggen. Toen de Proc. Gen. het voorstel deed tot aanvulling van de politie waren er ook wel enkele Statenleden, die het met hem eens waren, beter geen landskinderen aan te stellen, die er niet voor voelen.

De voorzitter vat samen: het gaat er om inheemsche politie of Europeesche politie, eventueel later aan te vullen met eenige goed opgeleide, geschikte inheemsche krachten.

Landraad Eman ziet maar één oplossing om het nijpend tekort aan te vullen: opgeleide menschen uit Nederland.

Landraad Wever ziet ook de soort mannen, die noodig zijn niet onder onze bevolking, tenminste niet onder hen die zich daarvoor beschikbaar stellen. Later mogelijk wel, maar nu ontbreekt het ons volk nog te zeer aan de noodzakelijke discipline. De Europeesche politie heeft Aruba goed gediend, aanvulling uit Nederland is volgens hem ook de oplossing.

Statenlid Eman merkt op, dat hij mogelijke opleiding van landskinderen niet zou willen verwaarloozen. Even komt nog de ontworpen politiepost voor Savaneta ter sprake waarvoor wel een gebouw zou kunnen worden gezet, maar waar geen personeel voor te vinden was. De heer Eman releveert nog eenige bezwaren, die men hier algemeen heeft tegen Gouvernements dienst: de naar verhouding slechte betaling, weinig promotiekansen op Aruba enz.

Verder raadt hij aan er op aan te dringen, dat de oude kern van de politie hier aanblijft om de nieuwkomers in te wijden.

Hier is de geheele Raad het mede eens.

Landraad Wever wijst er op, dat het Amerikaansche leger aan zijn soldaten bij vertrek naar een overzeesche standplaats een boekje uitreikte, een soort

handleiding voor het betreffende land, zooiets kon ook met de nieuwe politiemannen geschieden.

Landraad Eman erkent het nut hiervan, doch men heeft zich niet altijd gehouden aan de regels.

Nu wordt overgegaan tot het vaststellen van het adres aan de Staten. Een concept van den voorzitter vindt algemeene instemming en wordt met eenige punten aangevuld en aangenomen.

Besloten wordt verder Statenlid Eman te verzoeken het stuk persoonlijk te overhandigen op de zitting van den volgende Woensdag.

Deze is gaarne hiertoe bereid. Hierdoor is de tijdige aankomst van het stuk verzekerd. Als tweede en laatste punt van de agenda wordt behandeld de Commissie ter voorbereiding van de Rijksconferentie. Landraad Eman houdt naar aanleiding hiervan de volgende rede:

Mijnheer de Voorzitter,

" Zeer onlangs is bij gouvernementsbeschikking van 10 October jl. een commissie benoemd en geinstalleerd, wier taak zal zijn de voorbereiding en het onderzoek van de in dit gebiedsdeel levende politieke wenschen. Voorwaar een mooi initiatief. In deze commissie nemen zitting elf leden, waarvan 1 vertegenwoordiger van Aruba een van de Bovenwinden en een van Bonaire.

Bezwaarlijk zou anders beweerd kunnen worden, dat het lid Zeppenveldt, dat Aruba reeds voor ongeveer 10 jaren heeft verlaten, zoodanig op de hoogte van de Arubaansche toestanden kan zijn om de belangen van Aruba te *begrijpen en* voor te staan. Het eiland Curacao heeft in die commissie niet minder dan ACHT vertegenwoordigers. Mijnheer de Voorzitter, wij juichen Uwe benoeming in deze commissie van harte toe. Wij zijn ervan overtuigd dat de belangen van dit eiland door U op de juiste wijze zullen worden voorgedragen en behartigd.

Wij feliciteeren U met deze vereerende benoeming. Doch wij zijn niet tevreden met deze samenstelling. Het Arubaansche Volk is verbaasd en teleurgesteld gebleven dat Z.E. de Gouverneur Aruba andermaal op deze gevoelige wijze heeft gegriefd. Door de benoeming van slechts één lid in deze commissie, tegenover 8 voor het eiland Curacao, heeft de Gouverneur wederom op pijnlijke wijze laten voelen dat het zwaartepunt van alles hier in dit gebiedsdeel in het eiland Curacao wordt gelegd. Hiertegen protesteert het Arubaansche Volk met klem dat zeker niet wenscht door het Bestuur te worden verplicht te loopen aan den leiband van het eiland Curaçao en niemand begrijpt dat in zoo'nggewichtige commissie, slechts één vertegenwoordiger voor Aruba benoemd kan zijn. Men begrijpt dit alleen als men aanneemt dat de Gouverneur ons weer heeft willen kleineeren. Een andere explicatie, bestaat tot mijn spijt niet. Aruba wordt op één lijn gebracht met Bonaire en de Bovenwinden. Wij worden vaak beschuldigd van lastig te zijn, maar kan ons iemand kwalijk nemen als wij opkomen voor de belangen van ons volk? En als wij dit doen dan kunnen wij niet ongezegd laten wat op onze harten ligt.

Voor dit maal zal ik het hierbij laten. Ik heb nogal veel op het hart, maar ik ben hier niet gekomen om onaangename dingen te zeggen aan het adres van het Bestuur. Ik ben hier gekomen met mijn medelid Wever, om samen tegen de samenstelling der bedoelde commissie met al onze krachten te protesteeren en van hieruit het verzoek te doen aan Z.E. den Gouverneur om die commissie ten aanzien van het eiland Aruba, te willen uitbreiden met een aantal leden evenredig aan dat van het eiland Curaçao."

Ik dank U.

Hij stelt hierop voor aan Z.E. den Gouverneur mede te deelen, dat het de wensch van Aruba is naar evenredigheid met Curaçao vertegenwoordigd te zijn.

De voorzitter vindt, dat dit het best in denzelfden vorm, als hier door den heer Eman gezegd is kan worden gedaan, en wel door aan Z.E. een uittreksel van de notulen te doen toekomen.

Dit wordt met algemeene stemmen aangenomen.

Landraad Wever begrijpt niet waarom de secretaris van het Vicariaat in deze Commissie is opgenomen, doch geen vertegenwoordiger der protestanten.

Verder zou hij gaarne weten hoeveel der Commissieleden ambtenaren zijn en hoeveel niet. De voorzitter antwoordt: 7 ambtenaren, 1 semi-ambtenaar en 3 niet-ambtenaren. Landraad Wever merkt op dat er in Suriname Statenleden zijn benoemd, van Bonaire een landraad; waarom geen leden van de Staten van Curacao, geen landraad van Aruba. Landraad Eman vindt de burgerij slecht vertegenwoordigd. In hoofdzaak is het echter te doen om een evenredige vertegenwoordiging van Aruba. Landraad Wever wenscht zoowel meer ambtenaren van Aruba

5.

als uitbreiding van het geheel met niet-ambtenaren. De heer Eman prefereert uitbreiding uitsluitend met niet-ambtenaren. De voorzitter vraagt of de landraden eventueel bereid zijn een benoeming te accepteeren. De heer Eman kan dit zelf niet, doch wil gaarne een voordracht van den heer Wever, die wel bereid is, steunen. Als de voorzitter vraagt welke personen uit onze samenleving in aanmerking komen denkt de heer Eman aan den heer J. Yrausquin, terwijl de heer Wever noemt: Henny Eman aan den heer Frits Kwartsz als vertegenwoordigers der bevolking. Besloten wordt de verdere voordrachten onderling buiten de vergadering te bespreken. De heer Wever wil in de notulen opgenomen zien, dat als de Commissie in haar tegenwoordigen vorm voortgang vindt, hij zal volhouden, dat zij noch de belangen, noch de wenschen en verlangens van Aruba heeft weergegeven.

Hij stelt voor een afschrift van deze notulen aan den heer J.H. Eman ter hand te stellen, als vertegenwoordiger van de Staten.

Dit wordt niet aangenomen. Statenlid Eman merkt op, dat in de Staten meer dan eens is geuit, dat er gaarne meer van de Politieraad van Aruba wordt gehoord. Het voorstel van landraad Eman om een afschrift aan de Staten aan te bieden wordt wel aangenomen, evenals dat van den voorzitter om aan Z.E. den Gouverneur een afschrift aan te bieden van het adres aan de Staten, betreffende de uitbreiding van het politiekorps.

Niemand meer het woord wenschende, sluit de voorzitter de vergadering.

Aldus voorgelezen goedgekeurd en gearresteerd in de vergadering van den

........21ste Februari........ 1946

De Leden:

De Voorzitter:

De Secretaris:

Vergadering van den Raad van Politie op Donderdag den 13den December 1945.

Aanvang 8 uur des namiddags.

Aanwezig zijn de Heeren: Mr. L.C. Kwartsz, Gezaghebber-Voorzitter; C.A. Eman en A.E. Wever, leden; en L.E. van der Jagt, secretaris.

De Voorzitter opent de vergadering en stelt den secretaris in de gelegenheid de notulen der vorige vergaderingen voor te lezen. Begonnen wordt met de notulen van de vergadering van den 27sten September l.l.

Landraad Wever heeft hier eenige aanmerkingen op. Hij zou op blz. 2 na "Statenzittingen" gaarne opgenomen zien "naar hij heeft vernomen".

In punt e. wordt "die plaatselijk onbekend zijn" veranderd in "die met de plaatselijke omstandigheden niet bekend zijn".

In punt g. wordt "voorgesteld" veranderd in "aangenomen" Op blz. 9 wordt na "voorrang hebben" geschrapt "de Statenleden of de Landraden".

Als eerste ingekomen stuk leest de voorzitter nu een brief van den D.O.G. als antwoord op zijn schrijven over het gevaar van besmetting door ingevoerde producten van huisvlijt.

Het tweede stuk is een verslag van O.W. over verrichte werkzaamheden naar aanleiding van voorstellen in den Raad.

a. Naar aanleiding van het volgende agendapunt; "Het probleem van de slechte voeding" , deelt de voorzitter mede, dat hij bereids aan den D.O.G. heeft gevraagd aanplakbiljetten te doen vervaardigen, die 1e. in de landstaal zijn gesteld en 2e. de reden aan te geven waarom de verschillende versche groenten en vruchten moeten worden gebruikt, en voorts welke vitaminen er in voorkomen; 3e deze inlichtingen ook samen te vatten in een brochure, voor de verspreiding waarvan hij dan zorg zal dragen.

Landraad Wever zou in deze brochure ook opgenomen willen zien gegevens over calorieen. Op verzoek van den voorzitter geeft dokter de la Fuente eenige inlichtingen hieromtrent.

b. De voorzitter begint de behandeling van het punt "Sterke drank vergunningen" met het voorlezen van een circulaire, die hij aan alle vergunninghouders zal zenden als plaatselijk Hoofd van de Politie.

De leden betuigen hunne instemming hiermede, De heer Wever vraagt den voor-

-2-

zitter of voor de door dezen aangegeven datum van 1 Maart 1946 ook een politioneel onderzoek naar het beheer der vergunningen zal worden ingesteld.
De voorzitter antwoordt, dat dit vanzelfsprekend zal gebeuren.
De heer Eman stelt voor zich tot de Staten te wenden naar aanleiding van het verbod van den Gouverneur om nieuwe vergunningen uit te geven. Dit is een zaak ter beoordeeling van de plaatselijke hoofden van Politie. In dezen brief zou hij opgenomen willen zien: 1o dat zulk een verbod van de zijde van den Gouverneur onwettig is, 2o. dat het de clandestienen verkoop van drank in de hand werkt, 3o. dat het aanleiding geeft tot het ontstaan van monopolies, met het gevolg, dat door het ontbreken van concurrentie minder aandacht zal worden besteed aan de kwaliteit van den verkochte drank en zelfs schadelijke drank in den handel zal worden gebracht. De heer Wever zou gaarne in de notulen opgenomen zien, dat hij de handelwijze van den Gouverneur in dezen arbitrair vindt en in strijd met de belangen van Aruba. Landraad Eman sluit zich hierbij aan. Het lijkt hem verder wel gewenscht, dat wanneer bovengenoemd verbod opgeheven wordt, alvorens tot het uitgeven van nieuwe vergunningen wordt overgegaan de geheele dranksituatie op Aruba bestudeerd en herzien wordt.

c. Nu komt het onderwerp "Opslagkosten voor luchtvracht" aan de beurt. Den voorzitter is een voorbeeld bekend van een pakje, waarvoor als monster 7 cent invoerrecht moest worden betaald, doch voor opslag gedurende een dag 73 cent. Hij heeft naar aanleiding hiervan een brief aan den Ontvanger gericht om te vernemen op welke wettelijke regeling dit berust om op herziening te kunnen aandringen.

d. De voorzitter deelt aan den Raad mede, dat de ambulance-tarieven bij een G.B. zijn vastgesteld, Hij leest dit voor en verklaart, dat het tarief zonder meer billijk is, daar men betaalt naar verhouding van de klasse waarin men in het ziekenhuis wordt opgenomen. Wat veelal de kosten hoog maakt is, dat men als minimum voor 1 uur moet betalen, terwijl ritten van een uur op ons eiland uiteraard zeer zeldzaam zijn. Hij stelt voor aan Z.E. den Gouverneur te vragen het minimum op een half uur te stellen tegen de helft van het nu geldende tarief voor een uur. Dit wordt met algemeene stemmen aangenomen.

-3-

De heer Eman vraagt hoe het nu gaat met onvermogenden.
De voorzitter legt uit, dat een ieder, die per ambulance vervoerd moet worden dadelijk wordt vervoerd, de invordeing van het verschuldigdge geschiedt eerst later, zoodat onvermogenden ruimschoots den tijd hebben om intusschen een kaart aan te vragen. Dit is trouwens iets, dat meestal in enkele minuten afgehandeld is. De voorzitter opent de rondvraag met er bij de leden op aan te dringen, zoo spoedig mogelijk advies uit te brengen over de overdracht van de goudconcessie, Z.E. dringt op antwoord aan. De leden beloven Zaterdag hiermede gereed te zijn.
Naar aanleiding van een vroeger gemaakte opmerking van Landraad Wever als zouden de volkswoningen eenigszins willekeurig worden uitgegeven geeft de voorzitter cijfers, het aantal aanvragen en toewijzingen van landskinderen en vreemdelingen, waarbij blijkt, dat slechts een vreemdeling uit 400 aanvragers zich een woning toegewezen zag en wel omdat zijn huis voor den bouw der volkswoningen moest worden afgebroken. Na deze uiteenzetting is de heer Wever van inzicht veranderd en prijst het door de toewijzingscommissie verrichte werk. Hij zegt verder, dat veel misverstand kon worden voorkomen als het bestuur soortgelijke zaken publiceerde. De voorzitter ziet dit niet in als bestuurstaak. Hij zegt verder, dat men maar niet alles wat men hoort lichtvaardig moet aannemen. Als voorbeeld hiervan noemt hij het ongegrond gerucht over suikergebrek, dat velen tot het hamsteren van suiker heeft gebracht.
Landraad Eman verwijst naar wat in de vergadering van den 27sten September is besproken over medische hulp gedurende de nacht. Dokter W. de la Fuente heeft nu vergunning aangevraagd zich te mogen vestigen. Hij stelt voor dit verzoek krachtig te steunen. Hij weet dat Dr. de la Fuente bereid is nachtdienst te doen.
Deze verklaart dit zelf ook. Er wordt besloten dat de Raad zich tot Z.E. den Gouverneur zal wenden en op dezen grond, mede in verband met besprokene in de vergadering van den 27sten September, het verzoek van den dokter zal steunen. Landraad Wever merkt nog op, dat bij het bestaande tekort aan dokters vestiging eerder aangemoedigd moest worden.

-4-

Niemand meer het woord wenschende sluit de voorzitter de vergadering.

Aldus voorgelezen, goedgekeurd en gearresteerd in de vergadering van den ....21sten Februari........ 1946.

De Leden:

De Voorzitter:

De Secretaris:

Vergadering van den Raad van Politie op Maandag 24 December 1945.

Aanvang 8 uur des namiddags.

Aanwezig zijn de heeren: Mr. L. C. Kwartsz, Gezaghebber, Voorzitter, A. E. Wever, lid en L. E. van der Jagt, secretaris.

Het lid Eman is door ziekte verhinderd de vergadering bij te wonen.

De voorzitter opent de vergadering, heet den aanwezigen landraad welkom en stelt voor de notulen van de beide voorafgaande vergaderingen nogmaals te laten rusten, daar het onderwerp van deze vergadering veel tijd zal vergen en vaststelling van de begrooting voor het einde van het jaar verplichtend is.

Voor het geven van inlichtingen is de voorzitter vergezeld van de ambtenaren: Jhr. W. de Brauw, hoofd der afdeeling Financien, F. Loenstra, technisch ambtenaar van Openbare Werken, wegens ziekte van den Hoofd technisch ambtenaar diens plaatsvervanger en H. A. Hessling, Hypotheekbewaarder, toegevoegd ambtenaar voor algemeene zaken ten Gezaghebberskantore. Het eenige punt van de agenda is de bespreking der wenschelijksheidsbegrooting voor het dienstjaar 1947.

De voorzitter merkt op, dat in het ontwerp geen rekening is gehouden met de Eilandraad, die alsdan toch vrij zeker zal bestaan. Op zijn voorstel wordt aangenomen een geheele paragraaf op te nemen in den aanvang van Afdeeling II.

Voor personeel wordt opgebracht een secretaris en een bode, verder reis- en verblijfkosten, materieele kosten, waarbij op voorstel van landraad Wever een post van Fl. 1000 wordt gevoegd voor boekwerken en nieuwsbladen, daar bij den opzet van de Eilandraad dit lichaam zich natuurlijk veel zal moeten aanschaffen. Vervolgens worden op voorstel van den voorzitter de volgende posten verhoogd of uitgebreid:

art. 20304 post 10 verhoogd van fl. 50.- op fl. 250.-, in art. 20601 wordt nog 1 adj. commies opgenomen, die bereids aan den Landvoogd is voorgedragen in verband met de vermeerderde werkzaamheden van het bevolkingsbureau door de groote toename der bevolking; in art. 20604 wordt een post 10 opgenomen

- 2 -

groot fl. 100.- voor boekwerken t.b.v. het bevolkingsbureau; art. 50201 wordt voorzien van de toelichting: i.v.m. de groote achterstand in de behandeling der strafzaken zal de eenige vervolgingsambtenaar dringend assistentie behoeven, die eveneens den Landvoogd bereids is voorgesteld; bij art. 40901 wordt als toelichting opgenomen: "Vermeerdering van personeel zeer noodzakelijk teneinde een behoorlijk kadaster op te zetten"; in art. 40904 wordt een post 10 opgenomen groot fl. 250.- voor boekwerken en nieuwsbladen van het kadaster, zulks i.v.m. de over het algemeen zeer hoogen prijs van de betreffende vakliteratuur.

Bij art. 51301 wordt besloten, dat voor de toekomstige boekerij niet kan worden volstaan met een beheerder; dat deze persoon ook werkelijk bibliothecaris moet zijn; aangenomen wordt de volgende personeelsformatie: 1 bibliothecaris-beheerder; 1 klerk en 1 bediende. Voor de aanschaffing van boekwerken ter oprichting van de bibliotheek wordt een bedrag van fl. 25000.- gevoteerd, welk bedrag als een minimum wordt beschouwd, daar er nog geheel niets op dit gebied bestaat.

Aangenomen wordt ook een toelichting in dien zin bij dit artikel op te nemen. Het volgend voorstel van den voorzitter is een salaris op te nemen voor een leeraar van de steeds groeiende Anglicaansche gemeente te St. Nicolaas: hij denkt hierbij aan eenzelfde schaal als voor de leeraar van de methodistengemeenten.

Dit wordt aangenomen, ofschoon de heer Wever verklaart, dat hij in principe tegen de salarieering van godsdienstleeraren door het Gouvernement is. Waar evenwel de andere leeraren bezoldigd worden, dan dient ook die van de Anglicaansche gemeente ingeschakeld te worden. Aangenomen wordt vervolgens het bedrag voor de viering van den verjaardag van H. M. de Koningin van een toelichting te voorzien. Dit bedrag is van fl. 1000.- verhoogd tot fl. 2500.- i.v.m. de verhoogde prijzen der versnaperingen en het steeds toenemend aantal schoolkinderen.

- 3 -

In art. 60201 wordt de titel van schoolarts tevens havenarts veranderd in Chef van den Geneeskundigen dienst, tevens school- en havenarts.

Bij art. 60301 wordt opgemerkt, dat het onmogelijk zal zijn voor een salaris van fl. 2400.- 's jaars een tandarts te krijgen; besloten wordt dit te verhoogen tot fl. 6000.-

Landraad Wever merkt bij # 12 van afdeeling VI op, dat de benaming "veterinaire dienst" verkeerd is, hier is geen veearts.

De voorzitter maakt deze benaming aannemelijk door te verklaren, dat deze dienst moet worden gezien als onderdeel van het geheel; op Curacao is er wel een veearts, die dit eiland periodiek bezoekt.

Art. 70401 doet landraad Wever opmerken, dat de salarissen der telefonisten schandelijk laag zijn. De voorzitter geeft dit toe, maar stelt voor buiten deze begrooting om, in een volgende vergadering verhooging der salarisschaal te bespreken en als dit gebeurt ook herziening van de zeer lage salarisschaal voor vuurtorenwachters op te nemen.

De bespreking van den landbouwkundigen dienst wordt geopend door landraad Wever, die opmerkt, dat er iets goeds moet worden gedaan en anders maar liever heelemaal niets. De voorzitter stemt hiermee in. Besloten wordt in het ontwerp op te nemen een volledig bevoegde landbouwkundige, die de Middelbare of Hoogere landbouwschool in Nederland heeft bezocht en verder in hoofdzaken de posten van Curacao over te nemen.

De heer Wever merkt op, dat er voornamelijk behoefte bestaat aan een modelboerderij waar de menschen ook onderricht in den landbouw kunnen genieten. Van veeteelt heeft hij echter geen groote verwachtingen. De Heer Hessling geeft den voorzitter in overweging om bij de aanbieding van deze ontwerpbegrooting aan Z. E. te vragen geen posten te schrappen zonder eerst den Raad hiervan in kennis te hebben gesteld. De voorzitter neemt dit voorstel over, waarna het wordt aangenomen.

Landraad Wever vraagt of het niet mogelijk is de plaatselijke Statenleden een exemplaar van deze wenschelijkheids-begrooting aan te bieden. De voorzitter ziet geen aanleiding dit te doen, er is echter geen bezwaar tegen als de Statenleden dit zelf vragen.

Bij art. 90201 merkt de voorzitter op, dat de Controleur van Sociale Zaken in feite hoofd der afdeeling op dit eiland is en nu ook als zoodanig bezoldigd moet worden, zoodat de personeelsbezetting dient te worden gewijzigd in 1 hoofd controleur, 2 asst. controleurs en 1 tewerkgestelde.

Dit wordt aangenomen. Bij de behandeling van Afdeeling X, Openbare Werken, vraagt de voorzitter den heer Loonstra inlichtingen over de straatverlichting, het bedrag daarvoor uitgetrokken is voldoende, hij hoopt dat de donkere hoeken van de stad nu zullen worden verlicht. De vergadering moet nu even worden geinterrumpeerd doordat, merkwaardig genoeg juist op dit moment, de lichten in den Raadzaal uitgaan.

Na enkele minuten wordt zij in het kantoor van den Gezaghebber hervat.

Landraad Wever vraagt bij art. 120101 waarom de bezoldigingen van het personeel van het Crisisbureau tezamen maar een post uitmaken, hij zou deze gaarne gedetailleerd zien. Aangenomen wordt deze posten te detailleeren. Hiermede is de behandeling van den gewonen dienst geeindigd en wordt overgegaan tot de behandeling van den kapitaaldienst.

In afdeeling II moet worden opgenomen den bouw van het Raadhuis, meent de voorzitter, daar in 1947 de Eilandraad vermoedelijk al zal bestaan. In dit gebouw worden dan ook opgenomen de bibliotheek met leeszaal, het kantoor van den Kamer van Koophandel en het op te richten touristenbureau: gedacht wordt aan een gebouw, waarop het eiland trotsch kan zijn; Landraad Wever stemt hiermede in en wil gaarne weten hoeveel zulk een gebouw ongeveer zou kosten. De voorzitter vraagt dit aan den heer Loonstra; deze antwoordt, dat het moeilijk is zoo een schatting te maken, doch dat een waardige behuizing van den Eilandraad zeker fl. 150000 zal kosten, waarschijnlijk meer. Besloten wordt de post pro memorie op te brengen.

Van art. 241001 wil de voorzitter gaarne weten hoeveel woningen gebouwd kunnen worden voor de daarin vermelde bedragen; het blijken 7 politiewoningen en 5 douanewoningen te zijn volgens den heer Loonstra. De heer Hessling vraagt de aandacht van den voorzitter voor de eerste post n.l. de bouw van 2 ambtenaarswoningen, c.q. grondreserveering; op de bestaande woningnood onder de ambtenaren kunnen twee woningen nauwelijks eenigen invloed uitoefenen, terwijl de ambtenaren, waarvan uitzending uit Nederland is gevraagd, toch ook gehuisvest moeten worden.

Daarenboven is huizenbouw een goede geldbelegging. De voorzitter voelt veel voor uitbreiding van het aantal ambtenaarswoningen, doch wil wijzen op het feit, dat het weinig nut heeft een post hiervoor op de begrooting te brengen als men bedenkt, dat deze post al twee maal achtereen niet door Curacao is overgenomen.

Besloten wordt in plaats van twee, vier ambtenaarswoningen op te brengen en de post te verdubbelen tot fl. 60000.-

Het grondprobleem voor de te bouwen woningen komt nog even ter sprake doch zal later door den voorzitter bestudeerd worden.

Op voorstel van landraad Wever wordt een art. 250301 opgenomen met een post van fl. 10000 voor een rijdende bibliotheek voor de buitendistricten en op voorstel van den voorzitter art. 241401 met een post van fl. 6000.- voor de aanleg van een kinderspeeltuin te Oranjestad en een te St. Nicolaas.

Art. 270104 wordt in verband met de voorgenomen uitbreiding van het postkantoor verhoogd van fl. 100.- tot fl. 500.- daar er bij uitbreiding ook meer meubilair noodig zal zijn.

De voorzitter zou in afdeeling VIII een nieuwe distillatie-inrichting voor de Landswatervoorziening opgenomen willen zien. Bij de tegenwoordige uitbreiding van het aantal aansluitingen, zal tegen 1947 de productie weer veel te klein zijn. Het is beter dit te voorkomen. Een bedrag van fl. 250000 wordt ervoor gevoteerd.

- 6 -

De heer Wever vraagt hoeveel het totaal van de geraamde uitgaven zijn. De voorzitter antwoordt : "Bijna 5 millioen". De heer Wever kan er zich niet mee vereenigen dat bij een opbrengst van circa 12 millioen, slechts 5 millioen voor Aruba wordt uitgegeven. Hij vraagt dan een millioen op de begrooting te brengen voor wegen. De voorzitter telt de betreffende posten op fl. 200000 voor onderhoud, fl. 400000 voor nieuwe wegen en fl. 250000 voor rioleering, dit benadert het millioen al.

Op een vraag van landraad Wever betreffende een ambachtsschool antwoordt de voorzitter, dat hieraan geen directe behoefte bestaat.

De Lago heeft een zeer goede ambachtscursus, die aan alle eischen voldoet.

Niemand meer het woord wenschende sluit de voorzitter de vergadering.

Aldus voorgelezen, goedgekeurd en gearresteerd in de vergadering van den . . . 21the Februari . . . 1946

De Leden: [signatures]

De Voorzitter: [signature]

De Secretaris: [signature] L.E. v.d. Jagt

Vergadering van den Raad van Politie op Donderdag 21 Februari 1946 om 8 uur n.m. Aanwezig zijn de heeren: Mr. L. C. Kwartsz, Gezaghebber, Voorzitter, C. A. Eman en A. E. Wever, leden en L. E. van der Jagt, oud-secretaris en U. van Breet, secretaris.

De voorzitter opent de vergadering, heet de aanwezigen welkom en stelt den oud-secretaris in de gelegenheid de notulen van de vergaderingen van 26 November, 13 December en 24 December l.l. voor te lezen.

Bij de notulen van den 14 December 1945 wil de heer Wever opmerken dat hij de bemerking van den voorzitter betreffende de ambachtsschool van de Lago niet gehoord had.Hij verklaart dat deze wel voldoet aan de eischen van de Lago maar niet aan die der geheele bevolking.

De voorzitter deelt den Raad mede, dat van de wenschelijkheidsbegrooting enkele posten moesten worden geschrapt, met name de post voor de Eilandraad; op de begrooting kunnen geen gelden worden uitgetrokken voor instanties die nog niet bestaan. Van den Administatteur van Financien is echter de toezegging verkregen, dat deze posten suppletoir zullen worden aangevraagd zoodra de behoefte daartoe bestaat. De toekomstige bevorderingen werden ook geschrapt; deze zullen ook op de suppletoire begrooting worden gebracht. De voorzitter bedankt namens den Raad dene heer van der Jagt voor de door hem bewezen diensten en de prettige samenwerking tijdenszijn secretarisschap waarop de heer van der Jagt zegt zeer dankbaar te zijn voor de waardeerende woorden van den voorzitter.

Het 1e punt van de agenda - het laatste telegram van de Staten aan Z.E. den Minister van Overzeesche gebiedsdeelen komt nu ter tafel Landraad Eman houdt naar aanleiding hiervan de volgende rede:

"Mijheer de Voorzitter:

In den laatsten tijd is er veel gesproken en geschreven over de toekomstige staatkundige structuur van ons gebiedsdeel. Laatst nog heeft Z. E. de Minister van Overzeesche Gebiedsdeelen 't gehad over een vorm van het aan dit staatsdeel eventueel toe te kennen zelfbestuur. Voorwaar, een onderwerp waarin allen die het goed meenen met ons gebiedsdeel, die geïnteresseerd zijn.

Dat dit gebiedsdeel een ruime mate van Zelfbestuur dient te krijgen, valt buiten allen twijfel. Het Koninklijk woord staat hiervoor borg.

Het is evenwel te bezien hoe verstrekkend deze autonomie zijn zal en hoe de wettelijke vorm waarin deze gegoten wordt, luiden zal. Wijzullen met belangstelling de indiening bij de Staten van Curacao van het desbetreffende decentralisatie-ontwerp uitzien.

Zeer onlangs hebben de plaatselijke bladen van Curacao publiciteit gegeven aan een door de Staten aan de Kroon verzonden telegram, waarin gevraagd werd een commissie van Curacao te laten overkomen naar Nederland teneinde deel te nemen aan besprekingen in verband met het aan dit gebiedsdeel toe te kennen zelfbestuur.

Dit telegram heeft hier algemeen de aandacht getrokken en natuurlijk ook die van onzen Raad van Politie. En als lid van dit college, wensch ik thans mijn adheasie te betuigen aan de strekking van bedoeld telegram.

Het is te hopen, dat de Hooge Regeering in Nederland de noodzakelijkheid van een dergelijke bespreking met gedeputeerden uit dit gebiedsdeel zal willen inzien en goedvinden, opdat door dit persoonlijk contact kan worden geraakt tot den besten vorm van zelfbestuur voor dit gewest. Met nadruk wensch ik echter erop te wijzen, dat, mocht het zoover komen, - hetgeen ik persoonlijk van ganscher harte hoop - dat alsdan ons eiland in deze commissie een behoorlijke en waardige vertegenwoordiging zal hebben, waarmee ik bedoel, dat eventueel de Arubaansche stemmen in deze commissie, naar evenredigheid zullen zijn vertegenwoordigd. Dit is een zeer billijk verzoek en de bewilliging daarvan zal ongetwijfeld leiden tot een vlottere afwikkeling der zaken. En als straks de nieuwe staatkundige structuur dezer eilanden der Wetgevende der macht van Curacao zal zijn bereikt, dan zal dit niet meer beteekenen, dan het daarop drukken van haar stempel van goedkeuring, want de inhoud zal dan reeds bekend zijn en de algemeene bijval wegdragen.

Mijnheer de voorzitter: het loont op den duur niet om in het bestuur van dit gebiedsdeel een struisvogel-politiek te volgen.

Men moet de dingen zien, zooals die zijn. Men moet zich rekenschap geven van den werkelijken toestaan en als die geen bevrediging geeft, dan is het plicht, voor het behoud van een goede verstandhouding, daarin gauw verandering te brengen. En... dan denk ik aan onze verhouding met het hoofdeiland Curacao.

Er is veel hierover gezegd. Er heerst hierover veel ontevredenheid. De tijden zijn veranderd. Aruba kan zijn zelf-respect niet te kort doen.

Zonder nu in detail te treden over de wijze waarop dit eiland sinds omheugelijke tijden vanuit Curacao werd en nog word bestuurd, wensch ik hier hedenavond vanuit deze plaats te zeggen, dat Aruba NIMMER genoegen zal nemen met een aan het eiland Curacao ondergeschikt plaats, in haar nieuwe staatsrechtelijke structuur. Wij wensen als broer en zuster met en naast het eiland Curacao samen te werken, tot heil van het geheele gebiedsdeel, doch wij zullen met klem protesteeren als eventueel de oude toestaand zal zijn gehandhaafd. Iedereen hier is reikhalzend naar een goede verstandhouding tusschen Aruba en Curacao. Wij wenschen hand aan hand met dit zuster-eiland samen te werken en wij hopen dat ook daarginder deze wensch gedeeld wordt en dat men ook daar het zijne daartoe zal bijdragen om het onaangename verleden zoo spoedig mogelijk uit onze gedachte te doen uitwisschen. Curacao en Aruba moeten in de toekomst EEN zijn en blijven. En slechts door EENHEID kunnen wij verwachten dat de economisch bronnen onzer eilanden tot hun recht komen.

Het spreekt vanzelf, dat zoowel de Gouverneur als de departementshoofden op het eiland Curacao zich zullen moeten realizeeren, dat slechts een smalle strook zee ons van het hoofdeiland scheidt, en dat hunne belangstelling niet eenzijdig moet zijn, doch zonder eenige prejudice gelijkelijk verdeeld moet zijn tusschen deze twee belangrijke staatsdeelen

Mag ik tenslotte hopen dat zeer spoedig een bevredigende oplossing gevonden zal mogen worden in de materie waarin allen, zowel op Curacao als op Aruba zoo intens geiteresseerd zijn. En laat ons hopen, dat door een eendrachtig samengaan, dit gebiedsdeel in het Rijk der Nederlanden de plaats zal krijgen die het rechtmatig toekomt.

Het zij mij thans vergund aan den Raad voor te stellen het volgende telegram te zenden aan:

Hare Majesteit Koningin Wilhelmina der Nederlanden den Haag

Raad van Politie te Aruba in vergadering bijeen wenscht met meesten eerbied door middel hiervan zijn volledige adhaesie te betuigen aan het door Staten van Curacao aan Uwe Majesteit verzonden telegram, waarin gevraagd wordt een commissie van terzakekundigente willen ontvangen, teneinde de Hooge Regeering in Nederland voor te lichten inzake wenschen en verlangens van dit Gewest in verband met zijn toekomstige structuur stop Het is de wensch van gansch Aruba, wanneer Uwe Majesteit mocht goedvinden een afvaardiging hieruit te willen ontvangen, dat Aruba in deze afvaardiging waardig zal mogen worden vertegenwoordigd stop

Aruba verlangt samen doch niet onder het overige deel van dit gebied die plaats in het nieuwe Rijk der Nederlanden in te nemen, waarop zij met alle bescheidenheid meent aanspraak te mogen maken.

De voorzitter deelt hierop mee, dat naar zijne meening de regeeringsverklaring niet de verhouding behandelt van de ressorten in een gebiedsdeel onderling,doch slechts de verhouding van de gebiedsdeelen onderling en tot het moederland. Deze aangelegenheid is volgens den voorzitter ingewikkelder dan de heer Eman wel wil doen voorkomen. Hij ziet deze zaak als volgt: in iedere maatschappij heeft ieder instelling haar eigen afgebakende taak ; de Staten behooren Hoofdzakelijk tot de wetgevende macht en moeten naar de meening van den Voorzitter niet treden in de bevoegheden van de uitvoerende macht, i.c. den Gouverneur.

Er is nl. door den Gouverneur een commissie in het leven geroepen om te onderzoeken welke verlangenser onder de verschillende bevolkingsgroepen van dit gebiedsdeel leven en daarover verslag uit te brengen, een en ander slechts ter voorbereiding van de Rijksconferentie. Dat wil dus zeggen, dat deze commissie met een speciale taak belast is; de Staten zouden, wanneer zij als vertegenwoordigers van de gansche bevolking, van meening zijn, dat de werkzaamheden of werkwijze van deze commissie onvoldoende of onjuist zijn, of de leden niet in voldoende mate de verschillende inzichten van het volk vertegenwoordigen, den Gouverneur kunnen vragen een en ander te wijzigen of aan te vullen. Dit hebben zij niet gedaan. De Staten zouden ook rustig het resultaat van de werkzaamheden van deze commissie kunnen afwachten en daarna eventueel aanmerkingen maken. De Staten willen dit heimelijk niet afwachten, doch vragen nu niets minder dan uit hun midden afgevaardigenden aan te wijzen, die dan als deskundigen worden aangemerkt om de belangen van Curacao te gaan bepleiten. De voorzitter meent, dat deze deskundigen door den Gouveneur reeds lang geleden benoemd zijn; als hij zich niet vergist: de heeren, Statius Muller, Sprockel en da Costa Gomez; deze zijn volgens den Voorzitter de deskundigen. Doch wat er hiervan ook zijn moge, in geen geval mogen de Staten belast worden met werkzaamheden welke reeds aan een andere instantie toegekend zijn. De voorzitter deelt derhalve mee, het voorstel van het lid Eman niet te kunnen steunen.

De heer Wever merkt het navolgende op: de Staten zijn naar zijn wel meening daartoe bevoegd; want deze vertegenwoordigen immers den volkswil en aangezien de volkswil de absolute macht is in iedere democratische samenleving, is de Politieraad niet het aangewezen lichaam om handelinge van de Staten te be-

kretiseeren, welke liggen op het gebied van den volkswil Hij voelt er echter wel iets voor om het telegram niet te sturen naar de H.M. de Koningin, doch naar den min. van Overzeesche gebiedsdeelen Gouverneur. De voorzitter antwoordt hierop, dat het allerminst in zijn bedoeling gelegen heeft de houding van de Staten te bekritiseeren, doch dat hij naar voren gebracht heeft, dat- waar de Staten naar zijn meening beter hadden gedaan de werkzaamheden, werkwijze of samenstelling van de commissie aan een oordeel te onderwerpen in plaats van zich met de taak van deze commissie belast te willen zien - althans dien indruk hebben zij naar buiten gewekt - hij, Voorzitter, bezwaarlijk zijn steun kan geven aan iets waar hij het niet mee eens is.
De Voorzitter heeft, echter geen bezwaar deze zaak eerst op te nemen met Z.E. den Gouverneur.
Overigens meent hij, dat vrijwel iedereen een eigen opvatting heeft van het begrip democratie. Hij kan niet inzien wat democratie met deze aangelegenheid te maken heeft.
De Heer Wever merkt naar aanleiding hiervan op, dat democratie is: een regeeringsvorm waarin de wil van het volk praevaleert, in tegenstelling tot autocratie waarin de wil van enkeling praevaleert; als typische eigenschappen van de democratie wil hij aanhalen: leerplicht, vrije pers, vrijheid van godsdienst, vrijheid van vergaderingen., algemeen kiesrecht. e.d. Op Aruba heeft men volgens hem een democratie in wording, terwijl men in de Ver. Staten en Zwitserland een democratie in vergevorderden groei heeft.
De Heer Eman Handhaaft zijn meening dat de Staten alleszins bevoegd zijn zich met deze aangelegenheid in te laten ondanks de bestaande commissie; volgens hem kunnen de Staten naast deze commissie de meening van het volk te kennen geven en op deze wijze de belangen van het volk behartigen. Hij heeft voorts bezwaar dit telegram aan den Gouverneur te richten, doch wil dit wel doen aan den Min. van Overzeesche gebiedsdeelen.

De heer Wever sluit zich hierbij aan. De voorzitter antwoordt hierop, dat gezien wat er in de tijdschriften hierover gestaan heeft en hem voorts geen andere inlichtingen ten dienste staan, hij de zaak niet anders kan zien dan zooals door hem uiteengezet is; hij brengt het voorstel van den heer Eman in stemming. Met 2 stemmen voor en 1 stem tegen (van den Voorzitter) wordt aangenomen het telegram aan z.e. den minister van Overzeesche gebiedsdeelen te richten.
Landraad Eman stelt nog voor een afschrift aan de Staten te verzenden, terwijl Landraad Wever ook de commissie een afschrift wil doen toekomen. De behandeling van punt 2 der agenda n.l. de recente uitlating van Z. E. den Minister van Overzeesche Gebiedsdeelen inzake de verhouding van Aruba tegenover, Curacao - wordt verdaagd, aangezien dit min of meer reeds in de behandeling van punt 1 is opgenomen.
Bij de bespreking van punt 3 der agenda - n.l. de gouddelving op Aruba is de heer Wever van opinie dat geen uitsluiten concessie mag worden gegeven aan een maatschappij met f.2000.- werkkapitaal, waarop de voorzitter antwoordt dat de f2000.- werkkapitaal is, meer tot voorbereiding der werkzaamheden, terwijl het maaschappelijk kapitaal f.10.000.- beloopt. De heer Wever voert hiertegen aan dat er toch uitsluiten concessie wordt gegeven aan een maatschappij met f. 2000.- kapitaal, terwijl de maatschappij die effectief zou gaan delven nog niet bestaat. Deze exclsiviteit leent zich zelf tot een speculatie, waarvan Aruba weinig of niets zal profiteeren en daarom zal de concessie niet moeten doorgaan, ook zou hij gaarne de zetel der maatschappij op Aruba gevestigd zien, daar er op Aruba gewerkt zal worden; de Lago b.v. heeft toch ook haar zetel op Aruba. Volgens informaties die de heer Wever bezit is door Maduro & Sons meer dan f. 80.000,- uitgegeven, het geen door den heer Schonegevel werd overgenomen. De concessie had niet moeten worden gegeven voor f. 2000.- noch voor f.10.000.-.

- 8 -

Landraad Eman stelt voor Z.E. in dien geest in te lichten, dat er beter gewacht had kunnen worden totdat er een serieuze zaak opgezet was. Hij stelt nog voor de voorwaarde te stellen dat er binnen een zekere termijn met de werkzaamheden begonnen wordt, boven en behalve de voorwaarden van den heer Wever betreffende kapitaal en zetel der maatschappij. Punt 4 der agenda betreffende benoeming van het hoofd der Julianaschool komt nu ter sprake. Landraad Eman denkt dat Z.E. verkeerd is ingelicht in deze zaak. Hij verzoekt Z.E. te berichten:
dat de heer van Meerten niet zoodanig bekend is met de mentaliteit van de schooljeugd op Aruba als de Arubaansche onderwijzers
dat de 2 Arubaansche onderwijzers meer praktijk hebben dat zij voldoen aan de eischen gesteld in art. 56 der Onderwijsverordening. Een van hen heeft 16 dienstjaren, heeft reeds als hoofd van een school gefungeerd, heeft een Spaansche bijakte en is intusschen bevorderd tot onderwijzer le klasse Categorie B. Hij stelt derhalve voor Z.E. te verzoeken in den vervolge meer aandacht te besteden aan landskinderen en bij dergelijke benoemingen den Raad van Politie van te voren daarin te kennen. Landraad Wever sluit zich geheel bij den heer Eman aan.

Punt 5 der agenda - het gevaar van onafgesloten "tanki's" voor de jeugd - komt nu ter behandeling. De voorzitter geeft de toezegging informaties te zullen inwinnen betreffende het aantal "tanki's" die gevaar opleveren voor de kinderen. De heer Wever vraagt of het niet mogelijk is waarschuwingsborden te plaatsen, teneinde de aandacht der ouders te vestigen op de gevaarlijke plaatsen.
Bij de rondvraag vraagt de heer Wever hoe het staat met de schoolcommissie, waarop de voorzitter verklaart dat de commissie benoemd is, maar dat de commissie zelve uit haar midden een voorzitter moet benoemen, die dan de vergaderingen moet uitschrijven.

- 9 -

Zulks is nog niet geschied.
De heer Wever vindt de stadsverlichting zeer slecht; de voorzitter meent ook dat de situatie slecht is, n.l. de Eagle is niet in staat meer stroom te leveren; de leidingen zijn overbelast. De zaak is echter in studie teneinde hierin verbetering te brengen. De heer Arends die in de zaal aanwezig is, geeft hierover enkele inlichtingen.
De heer Wever wil nog iets vernemen betreffende de nieuwe haven; echter kan de voorzitter hieromtrent geen inlichtingen verschaffen.
Op de vraag van den heer Wever betreffende het nieuwe vliegveld kan de voorzitter hem mededeelen, dat de le post reeds door de Staten is goedgekeurd; men zal er dus spoedig aan kunnen beginnen.
De heer Wever wil ook nog weten waarom de bouw van de weg van de Noord naar Piedra Plat is stop gelegd; hierop kan de voorzitter hem inlichten, dat de gelden niet toereikend bleken te zijn, maar dat er weer nieuwe gelden zijn aangevraagd.
Niemand meer het woord wenschende, sluit de voorzitter de vergadering.
Aldus voorgelezen, goedgekeurd en gearresteerd in de vergadering van den. *fr. November*..............1946.

[signatures]

Vergadering van den Raad van Politie op Donderdag 7 November 1946, des namiddags om 8 uur. Aan wezig waren de heeren Mr. L. C. Kwartsz, Gezaghebber, Voorzitter, C. A. Eman en A. E. Wever, Leden en U. van Breet, Secretaris.

De Voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom.

Als ingekomen stuk wordt behandeld een verzoek van de havenbeambten om positie-verbetering. De Raad beslist bij Z. E. den Gouverneur aan te dringen op Salarisverbetering voor de ambtenaren in het algemeen of indien dit te veel tijd in beslag neemt, de wenschen van deze beambten incidenteel te behandelen.

Voorts wordt behandeld het havenprobleem. De voorzitter vraagt den heer de Hoop, die hiervoor ter vergadering is uitgenoodigd, om inlichtingen hierover. De heer de Hoop kan mededeelen, dat het definitieve plan van de havencommissie in uitwerking is; dit plan omvat berekeningen, teekeningen en verdeeling van het haventerrein.

Op de vraag van den heer Wever wanneer zal kunnen worden begonnen met uitbaggeren, kan de heer de Hoop mededeelen, dat dit ongeveer midden Januari zal kunnen plaats vinden. De heer Eman vraagt wanneer de openbare inschrijving plaats zal kunnen vinden, waarop de heer de Hoop kan zeggen dat dit ongeveer midden December kan zijn.

De heer Wever wil gaarne weten of de afwezigheid van Z.E. Gouverneur Kasteel effect zal hebben op de plannen voor de havenverbetering; de heer de Hoop antwoordt hierop ontkennend.

De heer Eman verklaartzeer tevreden te zijn dat ongeveer medio December alles klaar zal zijn voor de openbare inschrijving; terwijl de heer Wever verklaart dat de aanwinst van terrein de uitbaggering zeker rechtvaardigt. Hierop dankt de voorzitter den heer de Hoop voor de verstrekte inlichtingen.

Bij de behandeling van het volgend punt der agenda n.l. de benoeming van den Gezaghebber en andere hoofdambtenaren door de Kroon houdt de heer Eman de volgende rede:

"Mijnheer de Voorzitter,

Het onderwerp dat ik hedenavond meen te moeten aansnijden lag allang op mijn agenda voor behandeling in dezen Raad. Het betreft namelijk de positie van den Gezaghebber van Aruba ten aanzien van Zijne Excellentie den Gouverneur van Curacao. In de practijk is het vooral in den laatsten tijd gebleken, dat de belangen van dit eiland niet gediend zijn wegens de absolute ondergeschiktheid der positie van den Gezaghebber aan den Gouverneur van Curacao.

Ter illustratie moge dienen: dat in talrijke landsverordeningen aan den Gezaghebber bepaalde bevoegdheden worden gegeven b.v. - om slechts twee dezer verordeningen te noemen - de Accijnsverordening en de Verordening regelende de toelating van Vreemdelingen. In beide verordeningen is de Gezaghebber van het betrokken eiland de autoriteit die de beslissing moet nemen. Doordien evenwel de Gezaghebber door den Gouverneur wordt benoemd is deze positie ondergeschikt geworden en wordt verondersteld dat de Gezaghebber orders of bevelen van dezen Superieur ontvangt en uitvoert. Zoo gebeurt het weleens dat de Gouverneur ingrijpt in gevallen die volgens letter en geest der verordening slechts behooren tot de competentie des Gezaghebbers. Krijgt de Gezaghebber instructies om dit of dat te doen, of niet te doen en zou hij niet durven gehoorzamen, dan heet het dat de Gezaghebber zich heeft schuldig gemaakt aan "dienstweigering". En dit wordt vaak met "ontslag" bedreigd. Dit is de positie meen ik, niet alleen van de Gezaghebbers, maar ook van bepaalde hoofdambtenaren, aan wie bepaalde bevoegdheden in onze landsverordeningen zijn toegekend. Onder de vigeerende omstandigheden zijn die bepalingen slechts doode letters!

- 3 -

De Gouverneur als degeen die benoemt, is en blijft in feite de Uitvoerder aller verordeningen in ons gebiedsdeel. En dit is verkeerd. Men durft gewoonweg niet in te gaan tegen een order of bevel van hooger hand, omdat de gevolgen vaak zeer nadeelig kunnen uitvallen tegen den man, die meent naar de geest des Wetgevers te moeten handelen. En daarom ben ik van oordeel dat de belangen van het publiek met dezes toestand verre van gediend zijn. Hier moet een einde aan gebracht worden. Volgens mijn bescheiden meening zijn wij achteruit gegaan vergeleken met een tiental jaren terug. Toen werden de Gezaghebbers aller eilanden en bepaalde hoofdambtenaren door de Kroon benoemd. Hierdoor werd de positie van den betrokken hoofdambtenaar tegenover den Gouverneur meer onafhankelijk. Bij verschil van meening kon men zich wenden tot de Kroon. En er zijn gevallen bekend waar de Gouverneur tegenover den Gezaghebber het onderspit moest delven! Nu dat het gebiedsdeel zooveel belangrijker is geworden, is er des te meer reden om de oude toestand in alle glorie te doen herleven. Iedereen weet de geschiedenis van dezen teruggang. Het was te wijten aan één man, namelijk aan den Gezaghebber van St. Eustatius, die steeds overhoop lat met zijn leden van den Raad van Politie. Wij kennen het strafproces dat hiervan het gevolg is geweest. De Gouverneur kon dezen Gezaghebber toen niet kwijt raken. De Kroon moest uiteindelijk ingrijpen. En uit deze overwegingen van gemak heeft men toen een einde gemaakt aan de benoeming van de Gezaghebbers door de Kroon. Later, bij de inwerking treding van onze huidige Staatsregeling, heeft men dit uitgebreid ook tot andere hoofdambtenaren b.v. den Administrateur van Financien en den Procureur Generaal. Ook deze functionarissen moeten feitelijk door de Kroon worden benoemd, om hun zelfstandigheid te kunnen behouden. Zooals het nu gaat zijn alle ambtenaren gewoonweg speelballen in handen van een autocratisch gouverneur. Nu geloof ik niet

- 4 -

dat de Gezaghebber's positie van de andere eilanden, behalve Aruba, zoo belangrijk is, dat ook ten aanzien van dit eilanden de oude toestand behoeft te herleven. Maar wel ben ik van oordeel dat de Gezaghebber van Aruba niet meer door den Gouverneur moet worden benoemd. Dit moet voortaan een Koninklijke benoeming worden, zooals die voor het jaar 1919 is geweest.

Ik zou tal van voorbeelden kunnen aanhalen om aan te toonen, dat groote belangen geschaad worden door den huidigen toestand. Ik zal hierover maar liever zwijgen, omdat het mijn bedoeling niet is om oude koeien uit den sloot te halen. Maar wel wil ik den Raad voorstellen om de oude toestand, die steeds uitstekend gewerkt had, weer in eere te doen herstellen zoowel ten aanzien van den Gezaghebber van Aruba als ten aanzien van bepaalde hoofdambtenaren. Maar waar wij ons speciaal met de belangen van het eiland Aruba moeten bezig houden, wil ik hedenavond voorstellen aan Uwen Raad om het volgende telegram aan Hare Majesteit de Koningin te zenden:

"Hare Majesteit Koningin Wilhelmina der Nederlanden

den Haag

De Raad van Politie op Aruba in vergadering bijeen wendt zich met gepasten eerbied tot Uwe Majesteit met beleefd verzoek het wel daarheen te willen leiden dat den geest van de decentralisatie voor oogen hebbende den Gezaghebber van Aruba en zijn vervanger niet meer door den Gouverneur maar door de Kroon worde benoemd zooals zulks geschiedde voor het jaar 1919 zulks in verband met de gegroeide belangrijkheid van het Gezaghebbersambt dat thans meer dan ooit zelfstandiger dient te zijn tegenover den Gouverneur van Curacao stop Door bewilliging van dit verzoek zal Uwe Majesteit dit eiland en zijn bevolking een grooten dienst bewijzen en zal Uwe Majesteit handelen naar den geest van dezen progressieven tijd."

- 5 -

Ik vertrouw mijne heeren, dat U zich met de strekking van dit telegram zal kunnen vereenigen.

Ik heb gezegd."

De heer Wever zegt, dat nu de Gezaghebber door den Gouverneur wordt benoemd niet allen hij -gezaghebber- van categorie is verlaagd, doch ook de Raad van Politie. Hij wil echter de personen die deze verandering hebben mogelijk gemaakt niet becritiseeren, maar trachten terug te krijgen wat verloren werd. Hij sluit zich dan ook geheel aan bij het standpunt van den heer Eman, dat genoemde ambtenaren door de Kroon dienen te worden benoemd.

De voorzitter verklaart dat hij zich zal moeten onthouden van stemming in deze materie, aangezien hij hierin belanghebbende is.

Het voorstel van den heer Eman tot verzending van het telegram wordt dan ook aangenomen met de 2 stemmen van de leden voor, terwijl nog besloten wordt een afschrift van deze notulen aan de Staten van Curacao te zenden.

Ter behandeling komt nu het verbod van Z.E. den Gouverneur aan den Gezaghebber en aan den Administratie v. Financie betreffende het verleenen van drankvergunning en het verbod inzake toelating van vreemdelingen aan de Gezaghebber en den Proc. Generaal.

De voorzitter kan in deze mededeelen dat zowel hij als de Procureur Generaal uitgebreide correspondentie met Z.E. den Gouverneur hebben gevoerd; de Procureur Generaal is het geheel eens met de zienswijze van den Raad, hetgeen blijkt uit een afschrift van een brief gericht aan Z.E. den Gouverneur d.d. 1 November 1946, welk brief alsnog aan de heeren leden ter kennisneming zal worden toegezonden.

De heer Eman stelt voor dat de Raad zich wende tot de Staten van Curacao teneinde de aandacht van de Staten in deze zaak te verzoeken om

- 6 -

zoodoende tot een oplossing te geraken, die bevredigend zal zijn, welk voorstel wordt aangenomen. Het punt: mogelijkheid tot oprichting van een bouwcredietbank komt nu ter sprake, waarbij de heer Wever verklaart dat bouwcredieten innig verbonden zijn aan de vooruitgang van de gemeenschap; hij ziet niet in waarom deze instelling hier nog niet bestaat. De Plaatselijke banken geven wel hypotheek, doch alleen wanneer deze gelden in den handel zullen worden gebruikt; er zijn andere geldschieters die echter 12% per jaar vragen; de omstandigheden dus rechtvaardigen de oprichting van een bouwcredietbank; de groote vraag is echter tot wien men zich zal kunnen wenden om deze bank tot stand te brengen.

De voorzitter zegt zich tot den K.V.K. gewend te hebben; deze instantie was echter van meening dat de plaatselijke banken e.a. voldeden aan de bestaande behoeften; het is nu echter gebleken dat de banken niet bereid zijn bouwcredieten te verleenen. De voorzitter stelt voor om namens den Raad dit onderwerp te behandelen met de Directie der Ind. Pensioenfondsen, en indien deze niet bereid is tot oprichting van de bank over te gaan, deze zaak met particuliere instanties op te nemen.

Dit voorstel wordt unamien aangenomen. Het volgende punt der agenda n.l. het gebrek aan operatiemogelijkheid en achterstand in operaties komt nu ter behandeling.

Landraad Eman verklaart hierbij dat er verschillende personen zijn die zich beklaagd hebben dat door gebrek aan operatie-mogelijkheid, zij niet eerder dan over vier maanden geopereerd kunnen worden, terwijl hun toestaan van dien aard is dat een spoedige operatie zeker gewenscht is. Volgens hem is de Raad van Politie de geroepen instantie om in deze toestand in te grijpen, teneinde een oplossing te vinden voor dit vraagstuk.

De voorzitter zegt dat het gouvernement wel over doctoren beschikt, doch niet over een hospitaal; de groote moeilijkheid zit hem in het verplegend personeel.

De heer Eman verklaart dat de betreffende keel- neus- en oor-specialist bereid is het noodige personeel te laten uitkomen indien dit door het hospitaal wordt aangenomen.

De voorzitter wil de mogelijkheid tot het oprichten van een operatie-hospitaal bezien; de heele zaak zal echter met den geneeskundigen dienst moeten worden besproken.

De heer Eman wil zoo spoedig mogelijk verandering in deze zaak brengen; hij zegt dat het militaire hospitaal nog vrij is, waarop de voorzitter echter antwoordt dat dit toegezegd is aan de R.K. Missie.

De heer Eman vraagt of het Eagle hospitaal dat ook leeg staat niet van dienst zou kunnen zijn.

De Raad beslist dit onderwerp in handen van den voorzitter te laten, teneinde deze materie op te nemen met het San Pedro Hospitaal om tot een oplossing van deze zaak te geraken op zoo kort mogelijke termijn; indien geen bevredigende oplossing gevonden kan worden, zal men andere maatregelen moeten treffen.

Bij de rondvraag zegt de heer Eman dat op Curacao bij de postdienst de regeling is als volgt: een chauffeur en een ambtenaar ontvangen en geven mail af; de ambtenaar teekent voor ontvangst en zorgt voor afgifte. Hier op Aruba echter zorgt de chauffeur zoowel voor ontvangst als voor afgifte, terwijl hij hiervoor geen vergoeding hoegenaamd geniet. De heer Eman zou aan den voorzitter in overweging willen geven, aan Z.E. den Gouverneur voor te stellen de betreffende chauffeur een vergoeding toe te kennen voor deze grootere verantwoordelijkheid, of deze regeling te veranderen en de desbetreffende persoon minder verantwoordelijkheid te doen dragen.

De heer Wever wil in de notulen opgenomen zien dat de Raad van Politie op 7 November 1946 de school te Savaneta en de distillatie inrichting te Balashi bezocht heeft.

In verband met het bezoek aan de school te Savaneta is het den Raad opgevallen dat de ruimte van de meeste lokalen te klein is en dat de ventilatie van zekere klas lokalen moet worden verbeterd; voorts is de methode van onderwijs niet juist; deze methode is te motorisch; de leerlingen kunnen wel stukjes goed lezen en vertalen, maar klaarblijkelijk begrijpen zij het onderwerp niet, tenminste zij kunnen het niet weergeven in de landstaal. Voorts beweerden verschillende onderwijzeressen van de school te Savaneta dat, behalve de leerlingen die melk krijgen op dokter's attest, verschillende anderen dit ook noodig hebben; gevraagd wordt of het niet mogelijk zal zijn ook aan andere kinderen melk te verschaffen dan die bedoeld zijn in de wet.

De heer Eman is van meening dat de methode van leeren zooals zij thans is, te wijten is aan het feit dat er niet voldoende onderwijskrachten kon worden verkregen; de voorzitter is ook van meening dat er meer klassen moeten worden gevormd nu er wel krachten te krijgen zijn.

Het is den heer Wever verder opgevallen dat de meeste leerlingen geen kennis bezitten van hun eiland; geschiedenis, aardrijkskunde e.d. van dit eiland kennen zij niet; hij vraagt of het niet mogelijk is leerzame excursies te maken per bus. De voorzitter verklaart dat hij de directrice in overweging heeft gegeven deze excursies te maken; inderdaad zij er jongens van de 5de klas te Savaneta die nog nooit in Oranjestad geweest zijn; anderen die nooit van Bushiribana gehoord hebben.

De heer Wever zou voorts meer Arubaansche krachten willen hebben, vooral in de laagste klassen n.l. van de le. tot en met de 5e. klas, teneinde de leerlingen Arubaansche gevoelens aan te leeren.

- 9 -

De heer Eman wil gaarne in de notulen opgenomen zien dat hij het eerste onderwijs genoten heeft van een Arubaansche onderwijzeres n.l. Mej. Oduber.

Wat betreft de water-distillatie-inrichting stelt de heer Wever voor een leening te sluiten van fls. 2.500.000.- tot dekking der kosten verbonden aan de nieuwe distillatie-inrichting en waterlevering over het geheele eiland.

De voorzitter antwoordt hierop dat fls. 2.500.000.- niet toereikend is; fls. 2.500.000.- is voldoende voor aanschaffing van machinerieen; pijpleidingen kosten ongeveer fls. 1.500.000.-, waarop de heer Wever zegt dan maar een leening te sluiten van fls. 5.000.000.-

De voorzitter betwijfelt het of Curacao dit zal aannemen; de heer Eman stelt voor dit onderwerp te laten rusten totdat de decentralisatie er is.

De voorzitter verklaart, dat aangezien de leening toch niet voor 1948 zal kunnen worden bewerkstelligd, hij zich bij het voorstel van den heer Eman aansluit om de decentralisatie af te wachten.

Niemand meer het woord wenschende, sluit de voorzitter de vergadering.

Aldus voorgelezen, goedgekeurd en gearresteerd in de vergadering van 6 Juni 1947..............................

Vergadering van den Raad van Politie op Maandag 30 December 1946, des namiddags om 8 uur.

Aanwezig zijn de heeren: Mr.L.C.Kwartsz, Gezaghebber, Voorzitter, C.A.Eman en A.E. Wever, Leden en U. van Breet, Secretaris.

Voor het geven van inlichtingen is de Voorzitter vergezeld van de ambtenaren: de heer L. de Hoop, Hoofd Technisch Ambtenaar van Openbare Werken; de heer J.N. Rojer, belast met de leiding der afdeeling Financien en Mej. N. van Meeteren, klerk bij de afdeeling Financien.

De Voorzitter opent de vergadering, heet de aanwezigen welkom en stelt voor over te gaan tot behandeling van het eenige punt der agenda n.l. de behandeling der wenschelijkheidsbegrooting voor het dienstjaar 1948.

Alvorens echter tot bespreking der begrooting over te gaan vraagt de Voorzitter of de leden ter inleiding opmerkingen te maken hebben, waarop de heer C.A.Eman de volgende rede houdt:

" Mijnheer de Voorzitter:

Voordat U zult willen overgaan tot de behandeling van deze wenschelijkheidsbegrooting, wensch ik U bij voorbaat te zeggen, dat ik niet geneigd ben daaraan mede te werken.

De tijd, Mijnheer de Voorzitter, dat Aruba schoentjes moet leggen voor Sinter-Klaas is mijns inziens voorbij. Met het oude koloniaal stelsel, waarvan deze wenschelijkheids-begrooting een typisch voorbeeld is, hebben wij afgebroken. In de nieuwen geest, al bestaat het nog niet in letteren, meen ik dat wij geen " wenschelijkheids "-begrooting meer te behandelen zullen hebben. De wenschen in de toekomst van Aruba, aan de hand van de middelen waarover wij te beschikken zullen hebben, zullen concrete vormen moeten aannemen.

Ik had de bedoeling om een sluitingsrede te houden na de behandeling van de begrooting over vele belangen van dit eiland, echter op dit overgangsmoment zal dat beteekenen, teruggang naar de oude toestand.

II

Door mijn medewerking te onthouden aan de behandeling van deze begrooting hoop ik de toestand accuut te maken; een mijlpaal in de historie van dit eiland te stellen, dat wij afgebroken hebben met het oude stelsel, en dat Aruba in de toekomst zelf over deze belangen zal beslissen.

Ik dank U ".

De heer Eman voegt hier nog bij, dat hij hoopt dat de heer Wever hem in deze zal steunen.

De heer Wever sluit zich geheel aan bij de heer Eman en voegt hierbij, dat overwegende, dat de begrooting eerst in 1948 effectief zal worden, hij, door zijn medewerking hieraan te verleenen zich zou gevoelen als een verrader van de belangen van Aruba; de beloften van hoogere instanties moeten niet uit het oog verloren worden, aldus de heer Wever.

De heer Eman zei & tegen de Voorzitter dat hij de bevoegdheid bezit buiten de landraden om, deze begrooting goed te keuren, hetgeen het oude stelsel zoo typeert.

De heer Wever verklaart zich te onthouden mede te werken aan de vaststelling van de wenschelijkheids-begrooting, voor zoover dit niet in strijd is met de wettelijke bepalingen.

De Voorzitter vindt deze handelswijze der Leden wel wat praematuur en zegt dat dit niets anders is dan uitstel van moeilijkheden; hij herinnert er de leden voorts aan, dat al zou men de decentralisatie reeds de volgende week op papier krijgen, het nog wel een tijdje zal duren voordat deze in werking treedt. Voorts wil de Voorzitter de Leden erop wijzen, dat het vorig jaar toch 999 per mille van wat voorgesteld was, aangenomen werd. Hij wil de leden in overweging geven de begrooting toch te behandelen.

De heer Eman verklaart dat hij handelt uit heilige overtuiging en zegt dat het hem spijt geen tijd te hebben gehad den Voorzitter van te voren hierover te spreken.

De Voorzitter wenscht uitdrukkelijk genotuleerd te zien, dat de leden zijns inziens in deze hun plicht verzaken.

III

Voorts vraagt de Voorzitter of de Leden de begrooting juist vinden, waarop de heer Eman verklaart dat hij alles juist vindt en dat hetgeen hij gezegd heeft, bedoeld is voor de Staten van Curacao, teneinde de decentralisatie zoo spoedig mogelijk in te voeren.

De Voorzitter besluit de onderhavige begrooting goed te keuren en een afschrift van deze notulen aan de Staten van Curacao te zenden.

Niets meer te behandelen zijnde, sluit de Voorzitter de vergadering onder dankzegging aan de Leden en de genoodigden.

Aldus voorgelezen en goedgekeurd in de vergadering van 6 Juni 1947.

Vergadering van den Raad van Politie op Vrijdag 6 Juni 1947 des namiddags om 8 uur. Aanwezig waren de heeren: Mr. L. C. Kwartsz, gezaghebber, voorzitter, C. A. Eman en A. E. Wever, leden en U. van Breet, secretaris. Tot het geven van inlichtingen was tevens tegenwoordig de heer L. de Hoop hoofdtechnisch ambtenaar van openbare werken.

De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom en stelt verder de secretaris in de gelegenheid de notulen van de twee laatste vergaderingen voor te lezen welke zonder wijziging worden goedgekeurd.

Voorts leest de voorzitter een brief voor van den heer Van Erp, chef van politie, waarin de heer Van Erp te kennen geeft verhinderd te zijn deze vergadering bij te wonen.

De heer Wever zegt dat sedert December de Raad geen openbare vergadering heeft gehouden; dat de termijn van 5 maanden wel wat lang is; hij wil in de notulen opgenomen zien dat hij verzoekt dikwijls te vergaderen b.v. tweemaal per maand of 3 maal in de twee maanden.

Aangezien de heer Kroonenberg, die tevens ter vergadering uitgenoodigd werd, niet aanwezig is, besluit de Raad zijn afkeuring uit te spreken over dit wegblijven, indien er hiervoor geen redenen blijken aanwezig te zijn. Verder besluit de Raad de punten 1 - 2 en 5 uit te stellen voor behandeling in de volgende vergadering welke gehouden zal worden op Donderdag 12 Juni e.k.

Bij punt 2 n.l. de bouw van "truck-bodies" ter plaatse, vraagt de voorzitter of de heer de Hoop misschien enkele inlichtingen hieromtrent zou kunnen geven, o.a. welke indruk de heer de Hoop heeft van de carrosserieen die hier gebouwd worden, waarop de heer de Hoop,zegt dat hij meent dat de timmerlieden hier niet in staat zijn carrosserieen te bouwen die even solide zijn als de buitenlandsche. De heer Wever zegt dat deze zaak meer dan één aspect heeft, aangezien in de buscommissie enkele personen zitting hebben die er belang bij hebben carrosserieen in te voeren; de plaatselijke industrie moet aangemoedigd worden; verder waren de timmerlieden niet

gebonden betere producten te leveren; hij stelt voor regels te stellen waaraan de carrosserieen moeten voldoen. Voorts vraagt de heer Wever waaraan deze radicale houding te wijten is; hij zou gaarn willen weten hoeveel ongelukken veroorzaakt zijn door ter plaatse gemaakte carrosserieen. De heer de Hoop zegt hierop dat houten bussen niet kunnen concurreren met stalen bussen; het betreft hier niet de kleine bussen, maar de groote. Op Curacao zijn er groote ongelukken gebeurd, tewwijten aan splinters van houten carrosserieen; de commissie is derhalve van meening dat de groote bussen van staal dienen te zijn; de kleine bussen kunnen van hout blijven. Besloten wordt de commissie te berichten voorschriften op te stellen waaraan groote bussen moeten voldoen met het oog op de mogelijkheid ter plaatse carrosserieen te bouwen.

Punt 3 der agenda wordt verwisseld met punt 4, aangezien bij punt 4 n.l. de haven-kwestie, de tegenwoordigheid van den heer de Hoop gewenscht is. De heer Wever verzoekt den voorzitter eenige inlichtingen omtrent de havenaanleg, zooals de richting waarin de pier aangelegd zal worden. De voorzitter verklaart dat voor zijn vertrek naar Nederland het plan bestond de bestaande pier te verlengen met 450 meter; na zijn terugkomst uit Nederland kwam hem ter oore dat de ligging van de pier niet voordeelig zou zijn gezien de windrichting; hij heeft toen Z.E. den Gouverneur bericht dat Aruba prijs stelde op verlenging van de bestaande pier plus een nieuwe pier op de windrichting. Ir. van Lith de Jeude werd in verband hiermede uit Nederland uitgenoodigd teneinde de situatie op te nemen, maar aangezien deze ingenieur niet kan komen, werd Ir. Ringers verzocht over te komen.

De voorzitter kan nog mededeelen, dat Z.E. de Gouverneur bereid is aan de wenschen van Aruba iverband houdende met de haven aanleg tegemoet te komen.

De heer Wever vraagt of de havencommissie de aanleg van de haven controleert zooals overeengekomen was. De voorzitter verzoekt de heer de Hoop de commissie te vragen rapport uit te brengen over de werkzaamheden. De heer Eman zegt zeer bevredigende inlichtingen te hebben vernomen; hij vraagt nog of

het 2e rapport van deskundigen Z.E. den Gouverneur bereikt heeft, waarop de voorzitter bevestigend antwoordt; verder stelt de heer Eman voor de havencommissie te kennen in dit 2e. rapport en de meening van deze commissie hierover te verzoeken. De voorzitter verzoekt de heer de Hoop deze aangelegenheid met de commissie te willen opnemen. Voorts vraagt de heer Eman nog of de tot nu toe uitgevoerde werken voldoen; de heer de Hoop bevestigt dit. Hierop dankt de voorzitter de heer de Hoop, ~~en verlaat deze~~ die de vergadering. verlaat.

Bij de behandeling van punt 3 - de mogelijkheid om meer landskinderen in overheidsdienst te doen treden - merkt de heer Wever op dat de meeste departamenten op dit eiland onder leiding staan van niet-Arubanen; hij is de meening toegedaan dat het bestuur in handen moet zijn van Arubanen in samenwerking met uit Nederland afkomstige krachten, om later geheel door Arubanen te worden overgenomen; van nu af aan moeten er stappen genomen worden om Arubanen in overheidsdienst te krijgen; hij wil den voorzitter in overweging geven personen die geen Arubaan zijn of niet uit Nederland afkomstig, niet in dienst te nemen. De voorzitter zegt dat het hoofdzaak is de Arubaansche jongens capabel te maken de leiding der diensten over te nemen; verder zal ieder Arubaan voor zichzelf moeten nagaan of het niet verstandig is bij het gouvernement in dienst te treden; de jongens moeten naar Nederland gezonden worden teneinde daar opgeleid te worden; er moeten op groote schaal studiebeurzen beschikbaar gesteld worden; Z.E. de Gouverneur heeft het plan een commissie in het leven te roepen om de beschikbaarstelling van beurzen te regelen; hij - de voorzitter - is aangezocht in deze commissie zitting te nemen. De heer Wever zegt dat met opleiding in Nederland Aruba in de eerste 5 a 6 jaren geen Arubaansche krachten zal bezitten; hij ziet niet in waarom de Arubaan in Nederland moet worden opgeleid terwijl dit met de meeste ambtenaren niet het geval is; verder keurt hij de tegenwoordige situatie af en wil zich op de decentralisatie voorbereiden door meer Arubaansche krachten in dienst te nemen. De voor-

zitter zegt dat, willen de Arubanen de leiding hebben, hetgeen zeer redelijk is, zij in Nederland moeten worden opgeleid; voorts moeten de jongens aangemoedigd worden bij het gouvernement in dienst te treden ofschoon zij met minder salaris beginnen. De heer Eman meent ook dat het belangrijk is de jongens op te leiden teneinde de leiding over te nemen. De voorzitter belooft den Raad op de hoogte te zullen houden van de werkzaamheden van de commissie voor studiebeurzen.

Bij de rondvraag zegt de heer Wever dat onlangs een goed theater geopend werd; dit theater verdient bescherming; dit kan geschieden door de andere minder goede bioscopen te sluiten. De heer Eman vraagt of de Veer wederom vergunning heeft verkregen voor het nieuwe theater; hij heeft n.l. gehoord dat men van plan is het nieuwe gebouw te sluiten en door te gaan met het oude. De heer Wever stelt voor de bioscopen die niet aan de eischen van hygiene en veiligheid voldoen, op te heffen. De voorzitter antwoordt dat de Veer wederom vergunning heeft gekregen voor het nieuwe theater en dat de oude bioscopen wel voldoen aan de gestelde eischen. De Raad besluit de voorzitter de machtigen de heer de Veer te berichten, dat de bioscoop "Gloria" een schande is voor dit eiland en wat, nu hij een nieuw theater bezit, hij van plan is hiermede te doen.

De heer Wever deelt de voorzitter mede dat op de griffie van het gerecht iets niet in orde is; hij verklaart uitdrukkelijk dat de rechter hiervan is uitgesloten.

In verband met straatnamen zegt de heer Wever een plan te hebben voor het geven van namen aan straten; hij stelt voor de nietszeggende namen te veranderen in familienamen van oude Arubaansche families; dit zou door loting kunnen plaats vinden. De voorzitter waarschuwt dat dit een bron van ruzie zal kunnen worden; hij verklaart zich derhalve tegen het voorstel en prefereert historische namen. De heer Eman zegt dat men eerst van alle families toestemming zal moeten hebben, voordat men hieraan zal kunnen beginnen; verder is het zeer moeilijk uit te maken van welke families men den naam

- 5 -

zal gebruiken. Besloten wordt dit onderwerp op de eerstvolgende onderhandsche vergadering te bespreken.

De heer Wever merkt verder op dat verscheidene niet-employees van de Lago Oil & Transport Co. Ltd. in het bezit zijn van kaarten rechtgevende om in de "commissary" inkoopen te doen; hij verklaart zich hiertegen. De heer Eman zegt dat het een slechte indruk wekt dat ambtenaren naar St. Nicolaas gaan om bij de Lago hun inkoopen te doen. Op voorstel van den voorzitter besluit de Raad zich tot Z.E. den Gouverneur te wenden met het volgende: dat het bij de Lago een slechte indruk wekt dat ambtenaren daar hun inkoopen gaan doen; dat het onsociaal is dat hoogere ambtenaren een privilege genieten die niet gewenscht is n.l. dat zij goedkooper kunnen koopen; dat de Raad unaniem voor is hieraan een einde te maken.

De heer Wever vraagt of de aanleg van de weg: Tanki Leendert - Piedra Plat - Sta. Cruz - St. Nicolaas niet kan worden bespoedigd, waarop de voorzitter zegt dat door gebrek aan machinerieen dit niet mogelijk is; verder vraagt de heer Wever of de duiker te Sta. Cruz de druk van het water zal kunnen weerstaan, waarop de voorzitter antwoordt dat er twee dammen bestaan die tevoren de kracht van het water breken.

Op voorstel van den heer Wever wordt besloten de eilandraad-verkiezing in de volgende vergadering te bespreken.

Op de vraag van den heer Weger zegt de voorzitter dat hij Z.E. den Gouverneur verzocht heeft een waarnemend-gezaghebber te benoemen.

De heer Wever verzoekt den voorzitter te onderzoeken of het erfpachtsrecht van 8 % teruggebracht is op 6 % en wat er gedaan zal worden met de 2 % die bereids betaald. is.

Op de vraag van den heer Eman betreffende de telefoon deelt de voorzitter mede dat de toestellen en leidingen ontvangen zijn; de telefoongids is ook pers-klaar; de centrale echter is er nog niet.

- 6 -

De heer Wever zegt dat er geruchten de ronde doen dat Aruba radiotelefonie toestellen bezit die de beste diensten kunnen geven, maar dat deze zoodanig ingesteld zijn dat men geen goede verbinding kan krijgen; besloten wordt te informeeren in hoeverre dit waar is.

De heer Eman zou gaarne op de agende voor de volgende vergadering zien opgenomen het bayrum-misbruik-vraagstuk.

Op voorstel van het lid Eman wordt besloten te verzoeken het salaris van den secretaris van den Raad met terugwerkende kracht te verhoogen tot f. 100.- per maand.

De heer Wever zou gaarne willen weten waar de aloemachine is; de voorzitter belooft dit met den heer Beaujon te zullen opnemen.

De heer Eman merkt nog op dat in de Julianastraat verkeersborden geplaatst zijn, waardoor parkeeren verboden wordt; aangezien dit verbod echter nog niet is afgekondigd, verzoekt hij den voorzitter de politie te willen berichten in deze niet op te treden.

Aangezien de heer van Erp, die voor behandeling van dit onderwerp werd uitgenoodigd, niet aanwezig is en de behandeling tot de eerstvolgende vergadering werd uitgesteld, verzoekt het lid Eman den voorzitter, om inmiddels de Politie op de hoogte te stellen van het voornemen van den Raad om de maximum snelheid voor motorrijtuigen te verhoogen en voorloopig zich niet te houden aan de tegenwoordige maximum snelheid van 60 K.M per uur op rechte gedeelten van den weg naar St. Nicolaas, waar het toch in de bedoeling van den Raad ligt deze maximum snelheid voor wat betreft deze gedeelten te verhoogen tot 80 K.M per uur, hetgeen door den voorzitter aangenomen wordt.

Aldus voorgelezen, goedgekeurd en gearresteerd in de vergadering van 26 Juni 1947

De leden:

De voorzitter:

De secretaris:

Vergadering van den Raad van Politie op Donderdag 26 Juni 1947 des namiddags om 8 uur. Aanwezig waren de heeren: Mr. L. C. Kwartsz, gezaghebber, voorzitter, C. A. Eman en A. E. Wever, leden en U. van Breet, secretaris.

Verder waren tot het geven van inlichtingen tegenwoordig de heeren: Th. van Erp, chef van politie, R. da Costa Gomez, chef van het Bevolkingsbureau, O.L. Ponson, wnd, chef van de Landswatervoorzieningsdienst, J. J. Maduro, verificateur der belastingen en H. D. G. Kroonenberg, chef van het Bureau voor Crisiszaken.

De voorzitter opent de vergadering, heet de aanwezigen welkom en stelt den secretaris in de gelegenheid de notulen van de vorige vergadering voor te lezen, welke worden goedgekeurd.

Besloten wordt het eerst punt 5 der agenda - n.l. de verkeersmoeilijkheden - te behandelen. De voorzitter verzoekt den heer van Erp om eenige inlichtingen omtrent het verkeer; de Raad heeft n.l. vernomen dat de politie in de laatste tijd zeer streng optreedt in verband met verkeer; men let n.l. streng op overtreding der maximum snelheid op de rechte wegstukken; de Raad zou verder willen weten of het niet mogelijk is op deze rechte stukken weg de maximum snelheid te verhoogen tot 80 K.M. per uur en bij bochten en andere gevaarlijke punten de maximum snelheid te verminderen. De heer van Erp zegt dat een groot deel der ongelukken te wijten is aan overtreding der maximum snelheid te samen met den invloed van alcohol; de verhooging der maximum snlheid zou, ook als blijkt dat het technisch uitvoerbaar is, eerder een invloed ten kwade hebben; men zal zich nog minder houden aan de lage maximum snelheid in bochten e.d.; het nadeel zal zijn dat in het algemeen harder gereden zal worden, ook in de bochten; verder zal het zeer moeilijk aan te duiden zijn waar 80 K.M. gereden mag worden en waar minder doordat men een groot aantal verkeersteekens zal moeten plaatsen; de heer van Erp zou er eerder voor zijn om buiten de bebouwde kom de snelheid in het algemeen te brengen op 80 K.M. per uur; hij meent echter dat dit voorstel geen verbetering zal zijn voor het verkeer.

De heer Wever zou willen weten welk percentage van de ongelukken het gevolg is van alcohol invloed; de heer van Erp kan uit het hoofd hierop geen juist antwoord geven; hij schat dat plus minus 80% te wijten is aan alcohol invloed tesamen met overtreding der maximum snelheid. De heer Wever vraagt of de verkeersborden voldoende in aantal zijn om de plaatsen die gevaar opleveren aan te duiden, waarop de heer van Erp antwoordt dat volgens hem dit inderdaad zoo is; hij is verder van meening dat hoe grooter het aantal borden is, hoe minder aandacht men hieraan zal besteden; 99% van de bestuurders kent de weg Oranjestad - St. Nicolaas uit het hoofd; hij heeft echter altijd borden laten plaatsen wanneer dit verzocht werd. De voorzitter vraagt hoe de regeling is bij de scholen, waarop de heer van Erp zegt dat bij het uitgaan der scholen altijd een politie-man daar aanwezig is. De heer Wever is van meening dat de verkeersteekens duidelijker konden zijn; b.v. met aanduidingen in schrift; de heer van Erp is het hiermede eens, maar zegt dat men gebonden is aan het verdrag van Parijs; bij het examen voor het behalen van een rijbewijs wordt kennis van borden ook vereischt; verder zou het zeer aan te raden zijn verkeersveiligheid op de school te onderwijzen aan de jeugd; de voorzitter vraagt in verband hiermede of een cursus voor veilig verkeer niet zou helpen, waarop de heer van Erp zegt dat op Curacao zoo'n cursus bestond, maar er kwamen slechts die personen, die verplicht waren dit diploma te bezitten. De heer Wever wil de aandacht van de betreffende autoriteiten vestigen op het feit dat de verkeersteekens die gebroken of gebogen worden niet spoedig genoeg worden hersteld. In verband met de vele oude wagens die thans in gebruik zijn zou de heer Wever willen voorstellen regels te stellen voor de keuring van vervoersmiddelen en de keuring naar gelang de ouderdom van het voertuig veelvuldiger te doen plaatsvinden. De voorzitter meent dat het beter zal zijn de auto's elk jaar te keuren en de politie de bevoegdheid te geven elke auto willekeurig aan een keuring te onderwerpen. De heer van Erp verklaart dat sedert 1938 een keurings-apparaat besteld is, dat nog steeds niet is ontvangen. De heer Eman wil weten

- 3 -

of de hand gehouden wordt aan het voorschrift om iedere twee jaren de auto's de keuren, waarop de heer van Erp zegt dat dit niet gedaan wordt aangezien een keurings-apparaat hiervoor noodig is. De heer Wever stelt voor de politie te berichten dat wanneer blijkt dat een auto niet aan de eischen van veiligheid voldoet, deze auto naar het keuringslokaal te zenden teneinde aan een keuring onderworpen te worden; verder zou de heer Wever willen zien dat zeer scherpe controle wordt uitgeoefend op het voeren van verblindende verlichting. De heer van Erp zegt dat het zeer moeilijk is uit te maken wat verblindend is; de politie-keur eischt verblindende verlichting welke stralen zich meer dan 1 meter boven het wegdek verheft. De voorzitter zegt dat de Raad aanneemt dat het voeren van verblindende verlichting de speciale aandacht van de politie heeft. Voor het verkrijgen van een rijbewijs wil de heer Wever nog als voorwaarde stellen dat de aanvrager een verklaring overlegt van twee betrouwbare burgers dat hij niet aan alcohol verslaafd is; de voorzitter zegt hierop dat de meeste ongelukken veroorzaakt worden door gelegenheidsdrinkers; de heer van Erp is het met den voorzitter eens; het voorstel van den heer Wever wordt noch door den voorzitter noch door het lid Eman aanvaard. De heer Eman vraagt of de heer van Erp weet welk percentage van de ongelukken te wijten is uitsluitend aan hard rijden; de heer van Erp kan hieromtrent geen redelijke schatting doen; hard rijden is wel altijd oorzaak geweest van verkeersongelukken. De heer Eman vraagt of door de politie de overtreding van de maximum snelheid geregeld wordt gecontroleerd, waarop de heer van Erp zegt dat sedert de voltooiing der opleiding van de nieuwe krachten dit geregeld wordt gecontroleerd. De voorzitter verzoekt de heer van Erp de plaatsen waar controle wordt uitgeoefend te verwisselen. De heer Eman wil weten of de heer van Erp ernstige bezwaren heeft de maximum snelheid op rechte stukken weg te verhoogen tot 60 K.M. per uur, waarop de heer van Erp bevestigend antwoordt. In verband met het parkeerverbod in de Julianastraat zegt de voorzitter dat hij niet

A inziet waarom het parkeeren van die straat heelemaal verboden moet worden; de Julianastraat

- 4 -

is b.v. niet smaller dan de Wilhelminastraat of de Bernard van der Veen Zeppenfeldtstraat en slechts ½ meter smaller dan de Nassaustraat. De heer van Erp antwoordt hierop dat de Julianastraat 2-richting verkeer heeft in tegenstelling met de andere genoemde straten die slechts 1-richting verkeer bezitten; de voorzitter verzoekt de heer van Erp te willen overwegen of dit niet veranderd kan worden in 1-richting verkeer en dan het parkeeren niet te verbieden. De heer Wever merkt nog op dat trottoirs bestemd zijn voor voetgangers, niet zooals het dikwijls gebeurt voor het ontladen van trucks en om ezels hierop te laten loopen. Hij verzoekt de aandacht der politie in deze. Hierop dankt de voorzitter de heer van Erp die de vergadering verlaat.

Bij de behandeling van punt 1 der agenda t.w. de straatnamen meent de heer Wever dat de bestaande namen zeer te becritiseeren zijn; hij vindt dat het leerzamer is deze straten namen te geven van bekende plaatsen of personen.

De voorzitter verzoekt de heer da Costa Gomez om inlichtingen hieromtrent.

De heer Gomez legt den Raad een lijst voor van de straatnaman van Oranjestad; 27 dezer namen besluit de Raad te veranderen, met namen Dwarsstraat - Elleboogstraat - Kleistraat - Klipstraat - Korteweg /- Lagoenweg Noord en Lagoenweg Zuid - Middenweg - Verlengde Nassaustraat - Nieuwstraat en Verlengde Nieuwstraat - Ooststraat - Ranchostraat - Rooiweg - Ruitweg - Schelpstraat - Steenweg - Stormstraat - Verbindingsweg - Vischstraat - Waterweg - Weststraat - Windstraat - Verlengde Windstraat - Zandstraat en Zuidstraat.(/ Kruisweg)

De heer Wever wil algemeene richtlijnen stellen voor het geven van namen aan straten; in verband hiermede besluit de Raad aan de nieuwe straten te Mon Plaisir namen te geven van Europeesche hoofdsteden; de straten te Socotoro zullen namen krijgen van Latijns-Amerikaansche hoofdsteden en de straten van Companashi namen van bekende kunstenaars. De voorzitter verzoekt den heer Gomez nog een voorstel in te dienen van namen voor de betreffende straten en pleinen, rekening houdende met het feit dat tegenover "Sociedad Bolivariana" het "Simon Bolivar-plein" komt en tegenover de Julianaschool het "Koningin Wilhelmina-plein", waarna de voorzitter de heer Gomez dankt.

- 5 -

Punt 2 der agenda - de waterlevering in de buitendistricten - komt nu ter sprake. De heer Wever wil gaarne de "policy" van de L.W.V. weten omtrent de waterlevering in de buitendistricten; de toestand der pijpleidingen en de mogelijkheid om overal op het eiland water te leveren, waarop de heer Ponson zegt dat hij niet bekend is met de plannen hieromtrent; de heer Wever vraagt of er meters voorradig zijn; de heer Ponson antwoordt ontkennend; bij bouw van een complex nieuwe huizen worden 1 of 2 dezer huizen aangesloten terwijl de rest dan van deze water kan betrekken. De heer Wever zegt dat te Sta. Cruz een dokter woont die aansluiting heeft, terwijl naast hem een Arubaansche familie woont die geen water heeft; hij zou willen weten wat deze persoon doen moet om aansluiting te krijgen. De voorzitter antwoordt dat de betrokkene zich tot de L.W.V. moet wenden hiervoor; de heer Ponson zegt nog dat de leidingen moeten worden gecontroleerd alvorens tot aansluiting kan worden overgegaan. De heer Wever wil ook weten hoeveel meters er zijn op de weg naar Sta. Cruz, waarop de heer Ponson zegt dat van Oranjestad tot Hooiberg er ongeveer 6 meters zijn; de heer Wever vraagt hoeveel families van deze 6 aansluitingen genieten; de heer Ponson legt uit dat de personen een "hydrant" krijgen onder voorwaarde dat zij aan anderen water verkoopen; bij niet-voldoening hieraan wordt de leiding afgesloten. De heer Wever stelt voor dat de Raad stappen neemt teneinde de bewoners van Sta. Cruz op de hoogte te stellen van de bestaande hydranten; de voorzitter en het lid Eman gaan hiermede accoord. De heer Wever wil ook nog weten hoeveel hydranten er zijn van Sta. Cruz tot aan de Weg Oranjestad-St. Nicolaas, waarop de heer Ponson zegt van ~~van~~ Hooiberg af tot de Weg Oranjestad-St. Nicolaas zich ongeveer 18 hydranten bevinden en tusschen het huis van Dr. Engelbrecht tot de Weg Oranjestad-St. Nicolaas ongeveer 4. De heer Eman vraagt of het aantal hydranten niet kan worden uitgebreid, waarop de heer Ponson zegt dat dit gebeuren zal zoodra de noodige materialen beschikbaar zijn. De heer Wever merkt op dat de goudmaatschappij met haar bedrijven te Sroe Plat en Mira la Mar water geleverd krijgt; hij wil weten hoe dit geschiedt. De heer Ponson verklaart dat dit niet door de L.W.V. geleverd

- 6 -

wordt, noch per buis noch per truck; particuliere trucks leveren aan afnemers per maand plm. 4000 ton water. De heer Eman vraagt of de heer Ponson iets weet omtrent de trucks voor de levering van water; de heer Ponson zegt dat te Balashi zich 2 trucks bevinden die in geval van gebrek aan water, dit gaan leveren. De voorzitter vraagt of het niet mogelijk is op bepaalde dagen in bepaalde buurten water te gaan leveren; de heer Ponson vindt dit niet raadzaam, aangezien het particulier bedrijf van water-verkoop dan doodgeslagen wordt. De heer Wever zou gaarne willen zien dat er een maximum prijs voor water verkoop gesteld wordt, aangezien hij het bedrag van f. 0,15 voor verkoop per blik met betrekking tot de kostprijs van f. 0,03 per blik wel wat te hoog vindt. Besloten wordt deze aangelegenheid te onderzoeken en zoo noodig een maximum prijs te stellen. De heer Eman merkt voorts op dat Hyacinto Erasmus bij hem is geweest om namens Tanki Leendert zijn klachten in te dienen betreffende de waterlevering; de heer Eman zou gaarne willen zien dat de truck van het gouvernement deze streek van water gaat voorzien. De heer Eman zegt verder dat wanneer huizen onder constructie zijn aansluiting wordt gegeven; hij zou willen weten hoe dit te werk gaat; de heer Ponson antwoordt dat dit gebeurt voor zoover er meters beschikbaar zijn. De heer J. C. Lacle, die ter vergadering aanwezig is en toegelaten wordt in de discussies, zegt dat hij aansluiting heeft gevraagd en dit niet heeft gekregen terwijl Loonstra wel aansluiting krijgt. De heer Eman voegt hier nog bij dat Lacle ook voor zijn koffiehuis aansluiting heeft gevraagd en deze ook nog niet gekregen heeft; de heer Eman zou aan dergelijke plaatsen met het oog op hygiene voorkeur willen geven; de heer Wever zegt er tegen te zijn
B voorkeur te geven aan koffiehuizen boven woonhuizen, bewoond door families met kinderen. De heer Wever wil nog weten wat er gedaan wordt met de spoel-water molen te Balashi. De voorzitter verzoekt de heer Ponson de zaak betreffende J. C. Lacle en de kwestie omtrent de molen te willen onderzoeken, en dankt hem voor de inlichtingen.
Bij punt 4 der agenda n.l. de stijging van de gasoline prijs, verzoekt de

- 7 -

voorzitter den heer Kroonenberg om enkele inlichtingen hieromtrent.
De heer Kroonenberg zegt dat in deze het Departament Sociale en Economische Zaken te Curacao gekend werd; de stukken aangaande dit onderwerp zijn aan den Raad gezonden ter vertrouwelijke kennisneming. De heer Wever vraagt zich af hoe of het mogelijk is dat b.v. in Venezuela en de Vereenigde Staten gasoline veel goedkooper is dan op Aruba; de heer Kroonenberg stelt zich voor dat dit komt door de belastingheffing in de verschillende landen; de verhooging van de prijs is het gevolg van de verhooging van de productieprijs en heeft met belasting niets uitstaande. De voorzitter verzoekt de heer Kroonenberg te willen nagaan of de verhooging redelijk en billijk is. De heer Wever zegt dat het hem bekend is dat verschillende pompen om 6 uur n.m. sluiten; hij zou willen weten of de verplichting bestaat om tot een later uur open te blijven; de voorzitter ontkent dit. De heer Eman vraagt hoe dit op Curaçao is waarop de heer Kroonenberg zegt dat op Curacao de pompen uit eigen wil van de ondernemers open gehouden worden; de heer Eman verzoekt den voorzitter deze kwestie met den agent te willen opnemen. De heer Wever vraagt of het den voorzitter is opgevallen dat de buurt van de pomp te St. Nicolaas zeer gevaarlijk wordt in verband met het groote aantal auto's dat daar gasoline, water e.d. inneemt; de voorzitter zal onderzoeken hoeveel het kost om deze pomp te verplaatsen. De voorzitter dankt hierna de heer Kroonenberg voor de verstrekte inlichtingen.
Bij de behandeling van punt 3 der agenda - het bayrum-misbruik vraagstuk - verzoekt de voorzitter den heer Maduro om enkele inlichtingen. De heer Maduro zegt dat heel weinig bayrum geimporteerd wordt; de meeste bayrum wordt hier gemaakt; de heer Maduro geeft voorts een uitleg van accijnsheffing op ethyl alcohol en gedenatureerde alcohol; verder heeft de heer Maduro een voorstel om deze materie te regelen bij besluit van den Gouverneur welke mogelijkheid artikel 3 van P.B. 1908 no. 64 openlaat.
Op de vraag van den heer Eman zegt de heer Maduro dat in de laatste 5 maanden op Aruba ongeveer 17000 liter alcohol a 50% gedenatureerd werd; hierbij komt nog de van Curacao geimporteerde hoeveelheid; verder zal

- 8 -

men zich voor cijfers kunnen wenden naar de afdeeling statistiek van de Administratie van Financien.
Besloten wordt zich naar Z. E. den Gouverneur te wenden met het dringend verzoek deze aangelegenheid zoo spoedig mogelijk te regelen.
Hierop dankt de voorzitter de heer Maduro voor de verstrekte inlichtingen.
Voorts deelt de voorzitter mede dat in verband met de brief aan Z.E. den Gouverneur betreffende personen die bij de Lago Oil & Transport Co. hun inkoopen doen van Z.E. een brief werd ontvangen waarin opgave verzocht wordt van de namen der betreffende personen.
Tenslotte merkt de heer Wever op dat hij niet inziet waarom de reclasseerings-stichting een afdeeling van Curacao zal moeten zijn zoals, naar hij vernomen heeft, men zich voorstelt te doen.
Niets meer te behandelen zijnde, sluit de voorzitter de vergadering.
Aldus voorgelezen, goedgekeurd en gearresteerd in de vergadering van
29 September 1947

Vergadering van den Raad van Politie op Woensdag 30 Juli 1947 des namiddags om 8 uur. Aanwezig waren de heeren: Mr. L. C. Kwartsz, gezaghebber, voorzitter C. A. Eman en A. E. Wever, leden en U. van Breet, secretaris.

De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom.

Besloten wordt de voorlezing van notulen uit te stellen tot een volgende vergadering en over te gaan tot behandeling van het eenig punt der agenda nl. de aanbieding van een verzoekschrift aan den Raad tot doorzending aan de Kroon.

Het verzoekschrift wordt ingediend door den heer Evert G. Eman en is onderteekend door 95 personen, allen Arubanen.

De voorzitter leest dit request voor, waarin wordt verzocht de staatsrechtelijke verhouding tusschen Curacao en Aruba te wijzigen en Aruba een zelfstandige structuur te geven rechtstreeks onder de Kroon.

Landraad Eman stelt voor dit verzoek letterlijk aan Hare Majesteit over te brengen; de heer Wever gaat hiermede accoord en stelt nog voor Z.E. den

A Gouverneur een afschrift toe te zenden. Γ

In verband met dit verzoek houdt de voorzitter de volgende rede:

"Mijne Heeren:

De gebeurtenissen op politiek gebied volgen elkaar den laatsten tijd in een dergelijk snel tempo op, dat het geboden is deze gebeurtenissen met bijzondere aandacht te volgen en zich ernstig te beraden of wij ons eigenlijk wel op het juist pad bevinden. Deze gebeurtenissen welke aanvankelijk hoofdzakelijk op internationaal terrein plaats vonden, hebben van lieverlede haar stempel gedrukt ook op dit eiland en hebben zij uiteraard ook hier navolging gevonden. Niets is begrijperlijker dan dat; immers, het gaat hier om het hoogste goed waar men op politiek en sociaal gebied naar kan verlangen n.l. de vrijheid. "Vrijheid" is naar mijne meening dermate inhaerent aan het menschelijk voelen en denken, dat wij dit

Γ waarop de voorzitter zegt dat dit voorstel dan is aangenomen en belooft nog dienzelfde avond het telegram te verzenden.

eigenlijk als vanzelfsprekend aanvaarden en waar de mensch dit niet heeft zal hij ernaar streven met alle hem ten dienste staande middelen. "Vrijheid" is echter een tooverwoord en passe-partout waarmede velen ongeoorloofde handelingen en situaties probeeren goed te praten. Vrijheid is uiteindelijk een gevaarlijk bezit, want niet eenieder weet zijn vrijheid naar juiste waarde te schatten en dienovereenkomstig te handelen. Het is de taak der overheid om dezulken die misbruik maken van hun vrijheid op een dergelijke wijze dat hun medemenschen er last of schade van ondervinden, in rechte banen te houden. Wanneer de overheid in samenwerking met de volksvertegenwoordiging wettelijke maatregelen in het leven roept waarbij aan het individu beperkingen van hun vrijheid worden opgelegd, doet de overheid dit uitsluitend in het belang van de volksgemeenschap in haar geheel en neemt de overheid de verantwoordelijkheid opzich dat daardoor mogelijk individueele belangen worden geschaad; dit is uiteraard onvermijdelijk. In iedere maatschappij moet nu eenmaal orde heerschen ten koste van een volledige individueele vrijheid.

Het gebeurt echter een enkele maal, dat deze wettelijke regelingen zelfs voor een geheele gemeenschap als zoodanig nadeelig werken en dan in het begrijpelijk dat deze gemeenschap daartegen maatregelen beraamt. Dit zien wij nu hier gebeuren: sommigen meenen dat de band met Curacao al ruim 300 jaren dermate knellend en nadeelig is en in die mate remmend werkt op de sociale en economische ontwikkeling van het geheele eiland Aruba, dat er vele stemmen zijn opgegaan om aan deze band voorgoed een eind te maken. Het breken met een traditie van 300 jaar is echter niet zoo eenvoudig. Deze stap is dermate ingrijpend en kan voor ons eiland zoodanig ernstige gevolgen hebben, dat het de plicht is van iedereen die meent zich daarover te mogen en moeten uitlaten, zich zeer ernstig te beraden

wat de gevolgen van een dergelijke stap wel zullen kunnen zijn. Het gaat derhalve niet aan om zich in de uiterst korte tijd van amper een maand waarin deze gedachte naar voren is gebracht, zich reeds nu een oordeel te vormen en om te zeggen: "Curacao is hinderlijk voor onze ontwikkeling, daarom moeten wij zoo spoedig mogelijk los van Curacao". Wij zij er ons allen van bewust, dat de bestaande wettelijke regelingen vaak een onoodige last voor Aruba beteekenen. Wij weten allen hoe lang het duurt voordat de meeste zaken afgewikkeld worden, hoofdzakelijk te wijten aan de omstandigheid dat deze zaken eerst naar Curacao moeten worden opgezonden ter Beoordeeling en eventueel ter beslissing. Wij ondervinden er dagelijks last van wanneer om zuiver plaatselijke aangelegenheden een verzoek met uitgebreide adviezen naar Curacao moet worden opgezonden. Immers: wanneer de eene of andere gouvernementsdienst uitgemaakt heeft in het volgend begrotingsjaar -om maar een voorwerp van betrekkelijk geringe waarde te noemen - een schrijfmachine noodig te hebben, moet deze dienst dit via den Gezaghebber op de wenschelijkheidsbegrooting brengen; deze wenschelijkheidsbegrooting moet door het Departament van Financien beoordeeld worden. Hierna zal de Gouverneur deze aanvrage op de gewone begrooting brengen en deze bij de Staten van Curacao ter goedkeuring indienen. Men zal nu gaan denken, dat alle posten welke op deze begrooting staan en welke door de Staten zijn goedgekeurd zonder meer door den Gezaghebber mogen worden uitgegeven. Niets is minder waar dan dat. Tot voor kort kon deze ambtenaar, die heeft te waken voor de openbare orde en rust op een eiland, bewoond door 42.000 menschen met 38 verschillende nationaliteiten, die verantwoordelijk is voor een begrooting van ruim 12 miljoen, niets aanschaffen boven een waarde van eenhonderd gulden, ook al stond dit nog op de begrooting. Kort geleden werd dit bedrag verhoogd tot driehonderd gulden. Wanneer een of ander

voorwerp meer dan F. 300.- kost b.v. dus een schrijfmachine, moet de Gezaghebber alsnog toestemming aan den Gouverneur vragen om deze schrijfmachine aan te schaffen welke reeds door de Staten is goedgekeurd en derhalve gekocht moet worden. Het is begrijpelijk dat deze aanvrage, welke aan verschillende departamenten ter beoordeeling toegezonden wordt, maanden neemt alvorens de gewenschte toestemming verkregen wordt. Ik moge hierbij zeer nadrukkelijk vaststellen dat geen enkele ambtenaar voor dit lange uitblijven aansprakelijk is, doch dat de wettelijke regelingen te dien aanzien dit nu eenmaal niet anders mogelijk maken. Ik kom straks hierop terug. Om andere voorbeelden te noemen: wanneer iemand een paar honderd vierkante meters grond in erfpacht wil hebben, moet hij vaak ruim vier maanden wachten alvorens uit Curacao toestemming daartoe binnengekomen is. Dat intusschen de prijzen van materiaal en arbeidsloonen aanzienlijk gestegen zijn, laat zich begrijpen. Wanneer in een gezin de kostwinner plotseling overlijdt en de weduwe zonder middelen van bestaan achter blijft en ontheffing of vermindering van schoolgelden aanvraagt, meestal een luttel bedrag van tientallen guldens, moet Curacao hierover beslissen. Wanneer men in deze tijden van enorm gebrek aan goede werkkrachten plotseling een geschikt persoon vindt, mag de Gezaghebber deze niet in dienst nemen: Curacao moet dit eerst beoordeelen en het salaris bepalen; dat dit geruimen tijd in beslag neemt, laat zich begrijpen; zoo lang zelfs dat deze persoon veelal zijn geduld verliest en elders een betrekking aanvaardt. Wanneer een vreemd vliegtuig plotseling op Aruba moet landen, kan niemand op dit eiland toestemming daarvoor geven; dit moeten de Procureur Generaal en de Directeur van Openbare Werken op Curacao doen. Dat deze toestanden welke dateeren uit een periode waarin de onmondigheid van Aruba vaststond, onmogelijk langer gehandhaafd mogen worden, staat bij eenieder vast.

Ik moge hierbij nadrukkelijk vaststellen, dat noch de Gouverneur noch de betrokken hoofdambtenaren op Curacao hier iets aan kunnen doen; integendeel Z.E. de Gouverneur heeft herhaaldelijk blijk gegeven in deze onmogelijke toestand wijziging te willen brengen. De Gouverneur heeft o.a. ruim 2 jaren geleden het Ontwerp Decentralisatie bij de Staten ingediend, waardoor practisch al deze bezwaren met een slag zouden worden opgeheven. Van de hoofdambtenaren heb ik nooit anders dan de meest welwillende samenwerking ondervonden om deze en dergelijke zaken met de grootste spoed op te lossen, doch zooals reeds gezegd: de bestaande wettelijke regelingen maken een snelle afwikkeling van zaken nu eenmaal onmogelijk.

Dat dit alles waarmede de ambtenaren rechtstreeks te maken hebben, op het publiek reflecteert, is begrijpelijk; dat het publiek ontevreden is, is eveneens begrijpelijk. Reeds bij de in werking treding van onze huidige staatsregeling in 1936 werd imperatief voorgeschreven dat door decentralisatie een mogelijkheid geschapen zou worden dat het bestuur van ieder eiland zijn eigen interne aangelegenheden kan regelen. Het ontwerp welk dit onderwerp regelt wordt momenteel in de Staten behandeld; het laat zich aanzien dat zeer binnenkort de totstandkoming daarvan te verwachten is. Hierdoor zullen de voornaamste oorzaken van ontevredenheid uit den weg geruimd worden. De Staten van Curacao hebben zich met overgroot meerderheid uitgesproken voor een gelijke vertegenwoordiging in de Staten door de eilanden Curacao en Aruba. Vele Arubanen nemen nu plotseling blijkbaar ook hiermede geen genoegen meer, doch willen algeheele afscheiding van dit eiland en rechtstreeks onder de Kroon staan. Ik moet hier, hetgeen wellicht een teleurstelling zal beteekenen voor velen uwer, uitdrukkelijk vaststellen, dat het mij - gezien de uiterst snelle loop der gebeurtenissen - ten eenenmale onmogelijk is mij er over uit te laten of een afscheiding van Curacao voor ons eiland Aruba wel voordeelen zal kunnen leveren of niet; voorloopig

ben ik den meening toegedaan, dat indien Aruba gedecentraliseerd bestuur krijgt en voorts een met Curacao gelijk staande vertegenwoordiging in de Staten, deze oplossing alle voordeelen voor Aruba biedt en geen enkel nadeel, behalve misschien een volkomen ongemotiveerde veronderstelling welke bij enkelen heeft postgevat, dat Curacao met Bonaire en de Bovenwinden samen toch de meerderheid zal hebben. De nadeelen welke ik van een afscheiding voorzie, wegen naar mijne meening voorshands niet op tegen de voordeelen van een nauwe samenwerking met Curacao op gelijken voet.

Zooals reeds uiteengezet zullen naar mijne meening alle reden tot ontevredenheid verdwijnen met de decentralisatie welke op komst is. Men moet er zich wel terdege van bewust zijn dat afscheiding beteekent: afscheiding voorgoed. Eenmaal afgescheiden van Curacao, zal dit eiland, mochten wij onverhoopt in moeilijkheden van welken aard ook geraken, niet gaarne met ons willen samenwerken. Voor wat betreft de nadeelen van een scheiding zie ik op dit moment al: de noodzaak om een eigen melaatschengesticht te hebben, een eigen krankzinnigengesticht te bouwen, een eigen Hof van Justitie in te stellen, een eigen strafgevangenis, eigen departamenten van Onderwijs, Openbare Werken, Geneeskundige dienst, Waterleiding e.a. meer op te richten. Dat dit noodwendig tot enorme verhooging van de uitgaven en derhalve tot aanzienlijke belastingverhooging zal leiden is aan geen twijfel onderhevig: ik vraag mij af of degenen die zich over dit vraagstuk nog niet uitgesproken hebben en het nageslacht dat na ons zal komen, ons er dankbaar voor zullen zijn, dat wij een afscheiding van Curacao zoo ontzaglijk duur zullen moeten koopen. Persoonlijk betwijfel ik dit zeer. Een onderzoek daaromtrent zal zeer voorzichtig en met beleid dienen te geschieden. Het rondloopen met inteekenlijsten, waarin velen, uitsluitend om den persoon die daarmede rondloopt een genoegen te doen, teekenen, is ten eenenmale ontoereikend om een gedegen oordeel te vormen. Het stemmen

- 7 -

in een vergadering waarin slechts 2 of 3 woordvoerders zijn, die allen voor afscheiding zijn en waarin geen tegenargumenten worden gehoord, vergaderingen waarin voorts een zeer bescheiden gedeelte van de bevolking aanwezig is: op heel St. Nicolaas waren er slechts 80 menschen waaronder 10 Curacaoenaars op Savaneta slechts 40 Arubanen aanwezig, terwijl er in deze plaatsen respectievelijk ongeveer 3 en 2 duizend Arubanen wonen; de stemmen welke in dergelijke vergaderingen worden uitgebracht moeten met wijs beleid en voorzichtigheid bekeken worden, alvorens gezegd kan worden, dat de in die vergadering uitgebrachte stemmen het juiste gevoelen weergeven van de Arubaansche bevolking in deze plaatsen. Men versta mij wel: het is allerminst mijn bedoeling om op deze plaats mij een oordeel aan te matigen over de waarde van deze inteekenlijsten en gehouden vergaderingen; het is slechts mijn bedoeling om een ieder die in het diepst van zijn hart het welzijn van Aruba beoogt in overweging te geven, niet overijld te handelen, doch rustig en bezonnen alle voor en tegen na te gaan en tegenover elkaar uit te balanceeren. Ik wil U en allen die belang stellen in de toekomst van dit eiland en die ieder op zij eigen wijze, met zijn eigen aangeboren capaciteiten volgens zijn eigen inzichten omtrent rechtvaardigheid en billijkheid en voorts volgens zijn eigen begrip van verantwoordelijkheid voor de toekomst van Aruba, aan een ieder dus, die medewerkt tot heil van deze bevolking, ernstig in overweging geven zich diep te bezinnen en ernstig de consecuenties daarvan onder oogen te zien alvorens stappen te nemen welke in de toekomst zeer nadeelig voor ons eiland zullen kunnen blijken te zijn.
Immers het nageslacht zal ons daarvoor verantwoordelijk stellen.
Ik moge daarom - zonder mij uit te spreken over de wenschelijkheid of noodzaak van afscheiding - U dringend in overweging geven na te gaan of het geen aanbeveling verdient eerst de decentralisatie af te wachten, na te gaan of dit voor de ontwikkeling van Aruba al of niet bevredigend zal zijn en

- 8 -

aan de hand daarvan binnen 1 of 2 jaren daarna over te gaan tot het aanvragen van afscheiding, indien dit alsdan noodig of wenschelijk zal blijken. De gevolgen van een afscheiding zijn voor mij, die mij ernstig met de bestudeering hiervan bezig gehouden heb, vooalsnog te onoverzichtelijk en teveel in het duister gehuld, om de verantwoordelijkheid van een dergelijke stap op mijn schouders te nemen. Ik moge derhalve concludeeren, dat naar mijne meening, de belangen van Aruba niet geschaad worden, door eerst de decentralisatie en de gevolgen daarvan, af te wachten, alvorens een stap te nemen, waarvan de consequenties, voor mij tenminste, vooralsnog in het duister liggen.

Dank U"

De heer Wever stelt voor de heer J.H.A. Eman gelegenheid te geven het woord te voeren. Landraad Eman is van meening dat de vergadering belegd is om de onderteekenaars in de gelegenheid te stellen van hun recht van petitie gebruik te maken en dat hiermede de vergadering als geeindigd kan worden beschouwd.
De voorzitter stelt thans voor aan Hare Majesteit een afschrift van deze notulen te zenden, waarmede landraad Eman accoord gaat en naar aanleiding waarvan landraad Wever het volgende zegt:
Mijnheer de Voorzitter, ik ben onder de indruk van uw woorden, daar ik er zeker van ben dat zij spruiten uit een geest van goede trouw, maar het spijt mij dat ik het niet eens ben met vele van de meeningen, veronderstellingen en gevoelens die U zoonet naar voren hebt gebracht.
Er hoeft geen nadruk op gelegd te worden dat gedurende onheuglijke tijden Aruba en Curacao, door de Natuur gescheiden, hebben bestaan .
U hebt gesproken over een driehonderjarige zusterschap tusschen deze twee eilanden, Deze zusterschap, Mijnheer de Voorzitter, bestond en zal blijven bestaan als een zusterschap van vlag, welke de scheiding niet zal verbreken doch eerder zal versterken.

- 9 D -

moeten brengen dat hij zeker geruineerd wordt. U hebt pessimistisch gesproken over mogelijke tegenspoed voor Aruba en dat Curacao niet zal helpen. Welke tegenspoed kan Aruba treffen die onze naaste buren niet aangaat en zal Curacao zich alleen kunnen redden in zulk een geval?

Er zijn zaken die wij niet in cijfers kunnen weergeven en die geen geld ter wereld kan koopen. Dit jaar zal Aruba bijne 12 miljoen aan het gouvernement afdragen; in 1947 ongeveer 13 miljoen; in 1948 14 miljoen en in 1949 ongeveer 15 miljoen. Maar ondanks deze onmiskenbare toestand van bloei van ons eiland, ben ik er zeker van dat de honger ons niet afschrikt.

U weet dat Simon Bolivar, die afstamde van een rijke en welgestelde familie, er niet voor terug deinsde om te sterven zonder een hemd van zijn eigen om zich het lijf te dekken, maar dat hij aan 5 republieken de onafhankelijkheid heet gegeven. Dit, Mijnheer de Voorzitter kan men niet in de weegschaal stellen tegenover zooveel pond rijst of zooveel zakken meel.

U weet dat de Egyptenaren de Israelieten wreed behandelden; zij werden uitgebuit en verneDerd. Toen de Israelieten Egypte uittrokken moesten zij door de woestijn en door de Roode Zee; zij namen geen water, levensmiddelen of kleeren mede en toch bereikten zij hun bestemming zonder van honger of dorst te sterven want het manna viel van de hemel en uit de rotsen vloeide kristalhelder water voor hen. Mijnheer de Voorzitter, niemand forceert de scheiding van Curacao. Het is een billijk gevoel dat sedert een kwart eeuw in de harten van alle Arubanen is ingeworteld. Curacao heeft zelf de gelegenheid geboden en heeft ons naar scheiding gedwongen. Deze scheiding van Curacao is het werk van de Almachtige God en wij zijn met Hem. De dag waarop deze scheiding effectief zal zijn, zal in alle kerken van Aruba het Te Deum worden gezongen om God voor Zijn zegente danken en alle Arubanen zullen de knie buigen om deelgenoot te mogen zijn in deze Zegen.

Dank U"

Landraad Eman zegt hierna het volgende: "Mijnheer de Voorzitter"

- 9 -

Eenheid tusschen Aruba en Curacao heeft nooit bestaan; dit was een gedwongen samengaan door middel van wetten die wij niet konden breken. Gedurende bijna een kwart eeuw heeft Aruba geleden en zichzelf benadeeld in deze vereeniging en dit zou zoo voort gegaan zijn, wie weet hoe lang, indien Curacao zelf niet de gelegenheid tot scheiding had geboden. Curacao heeft voor zichzl autonomie gevraagd en heeft ons van alles beloofd om hem te helpen zijn autonomie te krijgen. Wij hebben hem onze oprechte steun en medewerking gegeven en nu worden wij teleurgesteld. Wij zijn er dankbaar voor dat Curacao zijn woord en belofte niet heeft gehouden want daardoor zijn ons de oogen open gegaan en zien wij dat elke vereeniging met Curacao funest en doodelijk is voor ons eiland. Curacao heeft ons teleurgesteld en wij hebben het vertrouwen in zijn woord verloren aangezien hij ons ons recht op gelijkstelling heeft ontnomen omdat hij grooter, belangrijker en ouder is.

Physiek is Curacao niet zooveel grooter dan Aruba; Aruba heeft een groote hoeveelheid goud in zijn bodem en op de grond uitgesterkte aloe-plantingen; dit moet tegenwicht kunnen vorman tegen het beetje grond dat Curacao meer heeft. Mijnheer de Voorzitter, volgens de begrooting 1946 heeft Aruba aan belasting opgebracht een gemiddeld van f. 240.- per inwoner; Curacao ongeveer f. 170.-

Het Arubaansche volk vraagt waarin de superioriteit van Curacao ligt, want als men rekent naar het aantal inwoners, zouden wij moeten aannemen dat China belangrijker is van de Vereenigde Staten en Indie belangrijker dan het Britsche Imperium. Wij kunnen de stelling, dat Aruba meer aan belasting betaalt omdat het leven er duurder is, de arbeiders meer verdienen en het geld minder waarde heeft, ook niet aanvaarden.

In onze havens komen er 110 schepen binnen tegenover elke 100 die Curacao binnenloopen en tegenover elke gulden die Curacao uitgeeft voor loodsdiensten gebruiken wij slechts f. 0, 35. Als wij moeten aannemen dat op Aruba de arbeider

meer verdient en geld minder waarde heeft, zouden wij f. 3.- tegenover elke gulden van Curacao moeten uitgeven voor loodsdiensten.

Het feit dat, niettegenstaande de slechte toestand van onze havens 10% meer schepen Aruba aandoen geeft ons het recht te veronderstellen dat wanneer Aruba de gewenschte haven zal hebben wij waarschijnlijk 50 % meer schepen dan Curacao zullen ontvangen. Hoe, Mijnheer de Voorzitter, kan Curacao zijn superioriteit rechtvaardigen? Mijnheer de Voorzitter, wanneer Curacao slechts f. 1900.- importeert, voert Aruba voor f. 5000.- in, en indie dit verschil Aruba niet belangrijker maakt dan Curacao, dan is er geen argument, hoe solide ook, dat waarde heeft tegenover de koppigheid van Curacao dat Aruba niet eens zijns gelijke is. Maar als het erop uitgaven aankomt, dien wij dat Curacao een veel grooter aandeel in de begrooting neemt dan wij. In 1946 heeft Curacao voor onderwijs driemaal zooveel als Aruba uitgegeven, terwijl Curacao minder handel met vreemde landen heeft, minder schepen ontvangt dan wij, veel minder dan Aruba importeert en niet eens tweemaal onze totale belasting-opbrengst betaalt, ofschoon hij geniet van het privilegie van hoofdeiland te zijn en een voorsprong van vele jaren heeft op Aruba.

In 1932, Mijnheer de Voorzitter, heeft Aruba aan inkomstenbelasting $1\frac{1}{2}$ miljoen gulden meer opgebracht dan Curacao. In de eersten jaren na 1930, toen Aruba meer dan 3 miljoen opbracht, kon Aruba met heel veel moeite $\frac{1}{4}$ deel krijgen voor zijn behoeften. En destijds verkeerden onze scholen in miserabele toestand, wegen bestonden er niet; ons geld voor ons eiland besteed hebben zou een zegen geweest zijn want wij hadden groot behoefte aan middelen. Vraag nu aan Curacao wat er geworden is van onze f. 2.400.000.-

Gedurende de laatste 5 jaren heeft Aruba meer dan 47 miljoen gulden betaald aan het gouvernement. Onderhoud en administratie van Aruba heeft gedurende deze 5 jaren niet meer gekost van 20 miljoen. Zeg ons, Mijnheer de Voorzitter, met uw kennis, uw wetenschap en bekwaamheid waar U ziet dat in de laatste 5 jaren deze 27 miljoen op Aruba belegd werd.

U hebt gezegd dat in de vergadering van Savaneta slechts zooveel personen aanwezig waren en in de vergaderingen van St. Nicolaas niet meer dan zooveel. Mijnheer de Voorzitter, wij hebben in Oranjestad, in het Gloria theater, dat plaats biedt voor 3oo personen een vergadering gehouden en het theater was stampvol. Wij hebben twee vergaderingen gehouden te Sta. Cruz in het Aurora theater met een grooter aantal personen; wij hebben te St. Nicolaas in het Cinelandia theater een vergadering gehouden en daar heeft een reporter van "La Union", die bekend staat als een vijand van Aruba, de menschen geteld en volgens deze courant waren er 50 % meer Arubanen aanwezig dan door U genoemd. Wij hebben niet geteld hoeveel personen er tegenwoordig waren te Savaneta maar het is zeker dat daar meer Arubanen aanwezig waren dan het door U genoemd aantal. U moet weten dat op St. Nicolaas het overgrootde deel van de Arubanen in de buitenwijken woont en dat het zeer moeilijk voor hen is te St. Nicolaas vergaderingen bij te wonen. Daarenboven, op het uur van de vergadering konden velen niet tegenwoordig zijn, omdat zij aan hun werk moesten. Ik kan U echter verzekeren dat elke Arubaan die er tegenwoordig was, in zijn gevoelens 5 a 10 Arubanen vertegenwoordigde die niet ter vergadering konden komen.

Op Savaneta moesten wij in een bar vergaderen, omdat, ondanks de miljoenen die Aruba produceert wij op die plaats niet eens een hut bezitten waar men kan vergaderen om zijn politieke meening te uiten en waar men van gedachten kan wisselen met anderen. Maar dit was geen publieke vergadering; verder is Savaneta een plaats waar de huizen ver van elkaar verspreid liggen en ver van het centrum. Maar ik ben er zeker van, Mijnheer de Voorzitter, dat zoowel in de vergadering van Oranjestad als die van Sta. Cruz, Savaneta en St. Nicolaas de meening en het gevoelen van de Arubanen unaniem proscheiding was. Op Sta, Cruz waren er twee jongelieden aanwezig die niet wilden stemmen en die hun meening wilden reserveeren.

Bij stemming omtrent gelijkstelling te Sta. Cruz riepen allen "Verbrand gelijkstelling, wij willen scheiding"

Ik vind dat ik aan de veilige kant blijf als ik zeg dat 98 % van de Arubanen scheiding wenscht. U hebt gezegd dat de actie tot scheiding van Curacao in betrekkelijk korte tijd is opgekomen. Ik geef U in overweging de notulen van de Politieraad van de jaren 1932 e.v. na te gaan; daaruit zult U kunnen zien dat sindsdien en daarna herhaaldelijk, eerst Landraad Eman, daarna Landraad Dussenbroek, de wensch hebben geuit Aruba los te maken van Curacao.

U biedt decentralisatie aan om onze toestand te genezen.

Het spijt mij, Mijnheer de Voorzitter, maar de Arubaan zal de substantie niet laten varen om achter de schaduw aan te loopen.

Het decentralisatie ontwerp, waaraan U hebt medegewerkt in de commissie de la Try Ellis, bestaat niet. De Staten hebben dit zoodanig gewijzigd dat dit niet meer de decentralisatie is waarvoor U hebt gewerkt en die U wenscht. Decentralisatie in vereeniging met Curacao is een hersenschim en de Arubanen willen deze niet.

Als nu, dat Aruba recht van appel op de Kroon bezit, Curacao Aruba behandelt zooals U en eenieder weet, hoe zal het dan zijn en wat voor decentralisatie zal Aruba krijgen, wanneer in de nieuwe staatkundige vorm, Aruba geen recht van appel op de Kroon bezit en wij overgeleverd zijn aan de gril en de wil van Curacao. De Arubanen kunnen niet aannemen, hoe dan ook, vereenigd te zijn met Curacao, want zelfs ingeval van gelijkstelling in de Staten, zal Aruba geen 8 deskundige, vaderlandslievende, gewetensvolle en bekwame mannen kunnen vinden om, telken wanneer er Statenvergaderingen zijn naar Curacao te reizen, net zoomin als Curacao 8 dergelijke personen zou kunnen vinden als zij naar Aruba zouden moeten komen om Curacao te vertegenwoordigen. De Arubaansche zakenman die deze betrekking aanvaardt zal zooveel offers aan zijn zaken

"Ik sluit mij volkomen aan bij de woorden van het lid Wever. Ik moge hierbij uitdrukkelijk verklaren dat door het contact dat ik met het volk mocht hebben in en buiten de laatst gehouden vergaderingen, ik de overtuiging heb geput dat het volk van Aruba zich wel bewust is van de belangrijkheid en de ernst van deze aangelegenheid en dat zij unaniem de scheiding wenscht van Curacao. Waar U op heeft gestaan de notulen van deze vergadering ook aan H.M. de Koningin te zenden, wensch ik mij alsnog aan te sluiten aan het verzoek van het lid Wever en een ieder die zulks wenscht in de gelegenheid te stellen vanavond hier het woord te laten voeren.

Dank U."

De heer J.H.A. Eman Statenlid wordt in de gelegenheid gesteld het woord te voeren en zegt het volgende:

Mijnheer de voorzitter:

Ik zal beginnen met te zeggen dat de geschiedenis zich herhaalt.

Reeds vroeger toen de benoeming van den gezgahebber aan de Kroon was voorbehouden lag het in de bedoeling de eilanden meer zelfstandigheid te geven. Ook Gouverneur de Rouville was van meening dat voor de eilanden een grootere zelfstandigheid beter zou zijn, b.v. zou elk eiland zijn eigen begrootign kunnen vaststellen. Enkele statenleden zijn inderdaad bereid Aruba een werkelijke gelijkstelling te geven, maar wat kan Aruba verwachten nu dat vanuit Nederland wordt voorgesteld Aruba 7 zetels te geven tegenover Curacao 11. Bij decentralisatie zou het bedrag voor elk eiland op de begrooting door de Staten worden bepaald; hier zou men dus afhankelijk zijn van derden, met name Bonaire en de Bovenwinden; ook de invloed van de C.P.I.M. en anderen op Curacao zou zeker niet ten gunste zijn van Aruba. Sinds jaren is Curacao het overheerschend eiland geweest, thans vragen wij geen scheiding van het moederland, slechts algeheele zelfstandigheid

tegenover Curacao. Ook de op Aruba gevestigde Curacaoenaren wenschen een grootere zelfstandigheid; de individualistische verhoudingen tusschen Arubaan en Curacaoenaar zullen ook geen wijziging ondergaan.

Wij maken verder weigig gebruik van de verschillende departamenten en instellingen op Curacao; mochten wij geschoolde krachten noodig hebben, dan kunnen deze uit Nederland worden geimporteerd, waar wij toch de centen hiervoor bezitten.

Er is wel het plan in Nederland gerezen om deze eilanden los te laten, echter waren er bezwaren, zoolang de wensch niet van de eilanden zelf uitging; in dit geval gaat deze wensch uit van Aruba.

Ik kan U de verzekering geven dat geheel Aruba voor deze scheiding is of schoon U, mijnheer de voorzitter hier niet van overtuigd bent en dat het volk weet wat het wil. Dank U."

De heer Wever voegt hiet nog bij dat volgens hem ten dienste staande inlichtingen in de laatste 5 jaren Aruba ruim 47 miljoen gulden aan Curacao heeft afgedragen; hiervan werd 20 miljoen voor Aruba besteed; indien Aruba dus 10 jaren geleden los was van Curacao zou Aruba er volgens hem beter aan toe zijn dan nu.

De voorzitter zegt dat hij hoopt zich vergist te hebben en dat Aruba zal krijgen wat het wenscht.

Aldus voorgelezen, goedgekeurd en gearresteerd in de vergadering van:

Buitengewone spoedvergadering van den Raad van Politie op Vrijdag 15 Augustus 1947 des namiddags om 8 uur. Aanwezig waren de heeren: Mr. L. C. Kwartsz, gezaghebber, voorzitter, C. A. Eman en A. E. Wever, leden en U. van Breet, secretaris.

De voorzitter opent de vergadering en zegt dat hij deze vergaderin bijeen geroepen heeft op verzoek van Statenlid Eman en Landraad Wever, omdat Statenlid Eman een belangrijke mededeeling aan den Raad te doen heeft in verband met de actie tot afscheiding, weshalve de voorzitter Statenlid Eman verzoekt deze mededeeling te willen doen.

De heer J. H. A. Eman verklaart dat hij verscheidene malen met Z.E. den Gouverneur deze kwestie van afscheiding besproken heeft; Z.E. was eerder van meening dat met de decentralisatie, Aruba de gewenschte zelfstandigheid zou verkrijgen; echter deelde Statenlid Eman deze meening niet en nadat hij Z.E. had overtuigd dat het Arubaansche volk geen genoegen zou nemen met gelijkstelling, heeft Z.E. aan Statenlid Eman in overweging gegeven deze aangelegenheid met Dr. de la Try Ellis op te nemen.

Z.E. de Gouverneur heeft Statenlid Eman nog medegedeeld dat vernomen is dat ongeveer medio September een Ronde Tafel Conferentie gehouden zal worden en dat het op prijs gesteld zou worden als alle belanghebbenden vertegenwoordigd zouden zijn ter conferentie.

De h er J. H. A. Eman kan nog mededeelen dat de heer Ellis Z.E. aangeraden heeft Aruba de gevraagde scheiding te geven; Z.E. heeft naar Nederland getelegrafeerd dat Aruba administratief en financieel scheiding wenscht[A]; Z.E. had ook gedacht aan een afvaardiging van 3 personen die de belangen van Aruba ter conferentie zouden kunnen voorstaan.

De voorzitter verklaart dat de Raad Statenlid Eman zeer dankbaar is voor deze mededeeling, maar zou ook gaarne weten wie deze 3 personen zal benoemen, waarop Statenlid Eman zegt dat de benoeming vanuit Nederland zal

[A] en afschaffing van de Staten voor wat betreft Aruba

moeten komen; verder voegt Statenlid Eman hieraan toe dat de heer Ellis ook mede gaat met de delegatie, teneinde het verzoek van Aruba te bevestigen. De heer Wever wil uitdrukkelijk vastgelegd zien dat de heer Ellis niet mede gaat als leider der delegatie of als deel uitmakende van de delegatie, maar slechts om het verzoek van Aruba te onderstreepen.

De heer C. A. Eman houdt in verband hiermede de volgende rede:

"Mijnheer de Voorzitter,

Enkele dagen geleden sprak het Statenlid Eman hier in ons midden over de geschiedenis, die zich herhaalde. Ook ik moge vanavond dezelfde woorden herhalen. Ik heb nog zoo frisch voor de geest hoe in den beginne van het jaar 1945, nadat de Staten van Curacao zich gewend hadden tot H.M. de Koningin der Nederlanden verzoekende om een afvaardiging van deze Staten te ontvangen van terzake kundigen die de Hooge Regeering in Nederland zouden kunnen voorlichten inzake wenschen en verlangens van dit gewest; ik hier heb voorgesteld om telegrafisch H. M. de adhaesie van onzen Raad te betuigen aan het verzoek van de Staten onder uitdrukking van den wensch dat Aruba in deze afvaardiging waardig zou worden vertegenwoordigd. Ook staat mij, Mijnheer de Voorzitter, duidelijk voor den geest hoe U mij erop hebt gewezen dat dit onderwerp feitelijk niet tot de competentie van de Sta en behoorde. Dat toen ter tijd reeds een Commissie in het leven was geroepen ten doel hebbende, zich op de hoogte te stellen van de politieke wenschen van dit gewest en de Hooge Regeering voor te lichten zoodat de Staten deze aangelegenheid moesten laten aan deze speciale commissie.

Bij het in ontvangst nemen van de petitie aan Hare Majesteit door vooraanstaanden onderteekend, aangeboden aan den Raad van Politie ter overseining aan Hare Majesteit, inhoudende een verzoek tot afscheiding van Aruba van het hoofdeiland Curacao en strekkende tot een zelfstandige

staatkundige positie van dit eiland, rechtstreeks onder Nederland met een bestuursvorm in rechtstreeks onderling overleg te bepalen, hebt U gemeend Uw waarschuwende stem wederom te moeten laten hooren. Wij zijn toen wederom door U onder het oog gebracht de groote moeilijkheden eb bezwaren welke aan dat voorstel verbonden zouden zijn. U hebt ons zelfs gewezen op de eventueele gevolgen, die nadeeling voor ons eiland zouden kunnen zijn. De risico's aan dat plan verbonden heeft U ons zoo kleuring gekenschetst. Wij zijn U ten zeerste dankbaar voor deze steeds waarschuwende stem, welke zonder twijfel zijn oorzaak in Uwe bezordheid voor Aruba vindt. Maar, mijnheer de Voorzitter, ik heb altijd hooren zeggen dat vergissen menschelijk is. Gelijk ik kan zeggen dat U zich in het eersten geval hebt vergist, zoo schijnt Uw meening ook thans in het ongelijk te worden gesteld. Mogen wij dit laatste ook een vergissing van Uw kant noemen, U hebt zelf de hoop uitgedrukt dat het zoo mocht zijn in het belang van Aruba. Deze scheiding, welke wij begonnen zijn te vragen was de uitdrukking van de innerlijke wensch, sinds lang voortlevend in het hart van elke rechtgeaarde Arubaan. De moeilijkheden en haats onoverkomenlijke bezwaren waarop de verwezelijking van deze wensch zou stuiten waren door ons voorzien, echter konden deze ons er niet van weerhouden, zijnde immers de drijfveer van veel grootere geestelijke kracht, zijnde de stem rechtstreeks uit onze harten gegerpen. De te voorziene moeilijkheden bleven niet uit, doch langzamerhand werden zij met volhardendheid overwonnen en geleidelijk sloten de scharen der Arubanen zich aaneen, geleid door het diepliggend bewustzijn van een, hen alleen gemeenschappelijk ideaal.

Mijnheer de Voorzitter, de vorm waarin osn bestuur na onderling overleg met Nederland - en ik moge er nogmaals de nadruk op leggen dat door ons rechtstreeks onderling overleg is gevraagd - gegoten zal worden ie iets wat in de toekomst, wellicht zeer nabije toekomst, ligt en ons geen zorgen baart. Wij weten en hebben de overtuiging dat met het welmeenende en

- 4 -

uiterst democratische moederland een vorm gevonden zal worden in overeenstemming met de beginselen van staatkundige zelfstandigheid binnen het Rijksverband, ons de vrijheid - immers het hoogste goed van het Arubaansche en Nederlandsche volk - waarborgend. Het zelfbeschikkingsrecht is het hoogste bezit van een volk en dit bezit wordt door het Moederland volkomen erkend. Het ligt niet in mijn bedoeling, mijnheer de voorzitter, te veel van Uw aller tijd te vergen en mij te gaan verdiepen in de oplossing van dit staatkundige vraagstuk. Dit is zeker toevertrouwd aan het Moederland voeling houdende met ons. Het verblijdt mij te vernemen dat Z.E. de Gouverneur na al de door hem naar voren gebrachte bezwaren welke Z.E. meende te moeten gronden op zijn staatkundig inzicht zich thans plotseling bereid heeft verklaard mede te werken aan onze wenschen, althans zijn eerder naar voren gebracht bezwaren heeft laten varen. Evenzoo verheugt ons de wetenschap dat het lid van den Raad van Bestuur Dr. de la Try Ellis, een Curacaoenaar en naar verluid de juridische adviseur van het Gouvernement van Curacao, als zijn meening te kennen heeft gegeven dat de door ons gewenschte scheiding van Curacao de beste oplossing is om de altijd bestaan hebbende ontevredenheid uit den weg te ruimen en een betere verstandhouding te scheppen tusschen de twee zuster-hoofd-eilanden.
Deze plotselingen wijziging van officieele inzichten en deze spontane uitlatingen meenen wij, dat wellicht hun oorsprong vinden in de eerste reactie van het Moederland op de petitie van de Arubaansche ingezetenen. Het heeft ons tenzeerste verheugd doch wij hebben aan de reactie van Nederland nooit getwijfeld. Vanavond, mijnheer de voorzitter, wordt ons alweer aangeboden een verzoek van de Arubaansche bevolking inhoudende een voordracht voor de Arubaansche afgevaardigden, die deel zouden moeten nemen aan de Ronde Tafel Conferentie. Ofschoon wij van Z.E. de

- 5 -

Gouverneur weten dat hij voorgesteld zou hebben dat dit gewest op de Ronde Tafel Conferentie vertegenwoordigd zou worden door een uitgebreide en veelzijdige afvaardiging, meen ik toch het voorstel aan den Raad te moeten doen om er bij de Hooge Regeering op aan te dringen, dat goed zal worden gevonden van Aruba een onafhankelijke afvaardiging te ontvangen, waardoor Aruba gelijkwaardig zal zijn vertegenwoordigd als Curacao. Ik moge dan ook volkomen mijn stem geven dat de Raad van Politie de voordracht vanavond door de bevolking van Aruba gedaan in haar verzoek aan de Hooge Regeering opnemen.

Ik dank U."

De voorzitter dankt landraad Eman voor zijn woorden en zegt verder dat hij zich geroepen voelde te waarschuwen tegen overhaast handelen en het breken met een traditie van 300 jaar en in overweging te geven zich goed te bezinnen hoe men zelfstandig zal moeten staan; het was hem bekend dat deze aangelegenheid niet 1 maand oud was, maar reeds tientallen jaren, hoewel hij naar voren wil brengen dat de toenmalige Minister van Kolonien het niet had over afscheiding van Curacao, doch over een ver doorgevoerde decentralisatie. Hierop zegt landraad Eman dat in den Politieraad reeds jaren geleden herhaaldelijk de wensch naar voren gebracht werd tot afscheiding waarna de voorzitter mededeelt dat dit hem niet bekend was en dat hij zich derhalve in dit opzicht wel vergist heeft.
De heer Wever verklaart dat de mededeeling van Statenlid Eman hem tot tevredenheid stemt; dit is te vergelijken met een overwinning voor Aruba; echter herinnert dit hem ook aan de hieraan verbonden verplichtingen; deze overwinning kan beschouwd worden als een eerste steenlegging, maar hierna rest nog het voltooien van het geheele bouwwerk.
B De heer Wever stelt voor een commissie van 11 personen (of zooveel daarna als zich daartoe bereid zullen verklaren) te benomen tot het

- 6 -

opstellen van een plan voor de administratieve structuur in hoofdtrekken binnen de termijn van 5 dagen. Voorts stelt de heer Wever voor een delegatie af te vaardigen naar Nederland teneinde speciaal de scheiding te bespreken; van deze 3 personen die de delegatie uitmaken zal 1 leider zijn en de verantwoordelijkheid voor de afvaardiging dragen; verder zou Z.E. de Gouverneur op de hoogte moeten worden gehouden van deze afvaardiging naar Nederland teneinde de hieraan verbonden kosten te dekken.

De heer C.A. Eman is van meening dat deze afvaardiging deel zal kunnen uitmaken van de delegatie van dit gewest en zal kunnen deelnemen aan de Ronde Tafel Conferentie; de heer Wever meent dat het hier gaat om een afzonderlijke "scheidings-delegatie" niet deel uitmakende van de delegatie van dit staatsdeel.

Statenlid Eman is den meening toegedaan dat de afvaardiging de wenschen van Aruba ter conferentie naar voren zal kunnen brengen; hij voegt hieraan toe dat men niet uit het oog moet verliezen dat de Hooge Regeering niet om een afvaardiging verzocht heeft.

De heer C.A. Eman stelt voor aan de Hooge Regeering een telegram te zenden verzoekende om een delegatie van Aruba te ontvangen; de heer Wever wil deze afvaardiging "scheidings-delegatie" noemen en gaat voorts accoord met het voorstel van landraad Eman om aan de Hooge Regeering een telegram te zenden dat Aruba er prijs op stelt dat van Aruba een delegatie wordt ontvangen teneinde de scheiding te bespreken.

De heer Wever stelt voor de volgende personen op te nemen in de commissie tot het opstellen van de hoofdlijnen der administratieve structuur:

C Mr. I. C. Kwartsz	~~Gezaghebber van Aruba~~ voorzitter van de Raad van Politie
J. H. A. Eman	Statenlid

- 7 -

I. A. C. Lacle	Koopman
Dr. J. E. M. Arends	Arts
C. H. G. Eman	Koopman
A. G. Th. Arends	Koopman
Mario S. Arends	Koopman
Godfried Croes	Koopman
Gerard de Veer Jr.	Koopman
D C. A. Eman	~~Praktizijn~~ - landraad

De voorzitter stelt voor den heer A. E. Wever hieraan toe te voegen en vraagt of het niet verstandig zou zijn ook de andere Arubaansche Statenleden in deze commissie op te nemen.

De heer Wever voelt hier niet voor aangezien de bedoelde heeren weinig ~~intoresse~~ interesse in deze zaak hebben betoond; landraad Eman is ook van meening dat, ~~gezien de~~ houding van deze heeren, hij hun benoeming tot lid van deze commissie niet voorstaat; hij stelt echter voor Dr. P. I. Henriquez in de commissie op te nemen; Dr. Henriquez, die in de zaal aanwezig is, verklaart echter om gezondheidsredenen, niet aan deze commissie te kunnen deelnemen. De commissie zal derhalve uit de bovengenoemde elf heeren

E blijven bestaan. L

Aldus voorgelezen, goedgekeurd en gearresteerd in de vergadering van: 29 September 1947

L voorzoover zij dit zullen aannemen, de in de zaal aanwezige heeren: statenlid Eman, C.H.G. Eman, Godfried Croes en G. de Veer Jr. verklaren zich op verzoek van den voorzitter bereid zitting te nemen in de commissie, waarna zij als zoodanig worden benoemd.

Buitengewone spoedvergadering van den Raad van Politie op Vrijdag 19 September 1947 des namiddags om 5 uur. Aanwezig waren de heeren Mr. L. C. Kwartsz, gezaghebber, voorzitter, C. A. Eman en A. E. Wever, leden en U. van Breet, secretaris.

De voorzitter opent de vergadering en vraagt of de leden reeds nagedacht hebben over de personen die zij geplaatst willen zien op de groslijst van acht personen waaruit de leden voor de Ronde-tafel-conferentie zullen worden benoemd.

De heer Eman zou eerst de bevolking willen hooren omtrent hun zienswijze aangaande de benoeming van deze personen. De heer Wever merkt op dat het persbericht spreekt over tenminste acht personen, terwijl Z.E. de Gouverneur opgave verzoekt van slechts twee personen; volgens hem moet dit meer dan twee kunnen zijn. Landraad Eman verklaart zich hiermede accoord; de voorzitter eveneens.

De heer Wever zegt vervolgens dat de candidaten moeten voldoen aan zekere criteria, gebaseerd op o.a. bestaande politieke stroomingen; hiervoor zal

A de Raad ~~contact moeten zoeken met~~ de bevolking [moeten hooren]; hij stelt voor ingevolge art. 1 van het Reglement van Orde van den Raad ook op andere plaatsen dan in de Raadzaal te Oranjestad te vergaderen; de heer Eman steunt dit voorstel; de voorzitter verklaart zich tegen dit voorstel omdat:

1o. het volgens hem niet met de waardigheid van den Raad strookt om in

B bioscopen [redacted] te vergaderen;

[kroegen]

2o. beide landraden zich bij herhaling in den Raad hebben uitgelaten dat zij volledig op de hoogte zijn van de in dit opzicht bij de bevolking levende wenschen en daarvoor volledig instonden.

Hierop zegt het lid Eman dat hij inderdaad daarvoor instaat doch dat er van zekere zijde twijfel gerezen is en dat hij deze twijfel uit den weg wil ruimen.

[door een slager P.]

De voorzitter zegt echter dat de leden hun voorstel schriftelijk kunnen indienen ingevolge meergenoemd art. 1, waarna hij een beslissing zal nemen.

C. De heer Wever zegt voorts dat hij vernomen heeft dat een tweede verzoekschrift aan Z.E. den Gouverneur werd aangeboden [door een slager] en dat hij ~~redenen~~ [vernomen] heeft ~~om te twijfelen of de~~ [dat alle] handteekeningen op genoemd verzoek ~~authentiek zijn~~ [niet van Arubanen waren]; dat voorts zekere ~~voordeelen~~ [attracties] verbonden werden aan het onderteekenen van dit verzoek en dat verschillende onderteekenaars [misschien] onder bedreiging gedwongen werden het verzoek te teekenen; hij stelt voor Z.E. den Gouverneur te verzoeken het verzoekschrift in handen te stellen van het Openbaar Ministerie of van de Recherche voor nader onderzoek hieromtrent. Verder werd het verzoek aangeboden door één [niet] Arubaan ~~en één~~ [vergezeld van een] niet-Arubaan, waarop de voorzitter mededeelt dat alle alhier gevestigde Nederlanders gelijke staatkundige en burgerlijke rechten hebben en dat de heer Wever hieraan geen afbreuk kan doen.

Landraad Eman verklaart, dat indien de heer Wever gegronde redenen heeft om te twijfelen aan de authenticiteit van het verzoek, hij accoord gaat met het voorstel om dit verzoek in handen van het Openbaar Ministerie of van de Recherche te stellen.

De voorzitter vraagt waarom dit niet voorgesteld werd bij de indiening van het eerste verzoek en verklaart uitdrukkelijk dat hij tegen dit voorstel is; hij zal echter het verzoek daartoe bij Z.E. den Gouverneur moeten indienen aangezien de leden dit wenschen en hij op deze wijze overstemd is.

In verband met hetgeen behandeld is t.a.v. eventueel te houden vergaderingen buiten de Raadzaal te Oranjestad, stellen de leden voor op Maandag 22 September om 8 uur des namiddags te Sta. Cruz in het Aurora theater de eerste vergadering te houden teneinde de politieke stroomingen goed te doorgronden. Verder stelt landraad Wever voor Dinsdag op Savaneta te vergaderen; Woensdag op St. Nicolaas; Donderdag op de Noord; Vrijdag in Oranjestad en, indien het

- 3 -

noodig mocht blijken, daarna weer te beginnen met Sta. Cruz en zoo verder. De heer Eman gaat hiermede accoord. De voorzitter wijst de leden er nogmaals op dat hun voorstel schriftelijk moet worden ingediend.

De voorzitter vraagt vervolgens of de leden nog opmerkingen te maken hebben; nadat deze verklaarden geen aanmerkingen wenschen te maken zegt de voorzitter het volgende:

"Naar aanleiding van een bericht in de Beurs- en Nieuwsberichten en de Amigoe di Curacao van heden, dat Statenlid Eman een telegram aan genoemde dagbladen verzonden heeft, waarin staat vermeld dat de Gezaghebber van Aruba zich solidair verklaard zou hebben met het verzoek betreffende afscheiding van Curacao, uitgaande van de meerderheid van den Raad van Politie aan Hare Majesteit de Koningin, zie ik mij genoodzaakt hier te verklaren, dat zulks pertinent onjuist is. U, mijne heeren, weet, dat ik in een zeer uitvoerig betoog bij de eerstgehouden bespreking, mij tegenstander van deze afscheidingsactie verklaard heb en de redenen daartoe eveneens uitvoerig uiteengezet heb. Het voorstel van landraad Eman, onmiddellijk een telegram naar Hare Majesteit te sturen, werd ondersteund door landraad Wever; ik heb toen letterlijk gezegd: "Dan zal dit telegram verzonden moeten worden. Ik zie mij echter genoodzaakt mijn rede eveneens naar de Kroon te sturen." Beide landraden gingen hiermede accoord. Even later echter verzocht landraad Eman mij, teneinde niet direct bij den aanvang van deze actie al, zoo overduidelijk aan de Kroon te kennen te geven dat er te dien aanzien verdeeldheid in den Raad van Politie heerschte, deze rede niet naar de Kroon te sturen, temeer daar de notulen van de vergadering waarin deze rede uiteraard zou worden opgenomen, in hun geheel naar Z.E. den Gouverneur moesten worden opgezonden, Die daarmede naar bevinden kan handelen. Louter uit soepelheid tegenover de landraden verklaarde ik mij toen met het niet verzenden van deze notulen tegelijk met het telegram, accoord.

- 4 -

Voor eenieder die Nederlandsch verstaat, is het derhalve duidelijk dat ik er van den beginne af, tegen was.

Naar aanleiding hiervan zie ik mij genoodzaakt voortaan telkens wanneer er van den Raad van Politie officieele berichten of verklaringen naar buiten gaan, er uitdrukkelijk bij te vermelden dat de Voorzitter zich daarmee niet kan vereenigen, wanneer zulks tenminste het geval zal zijn."

De heer Wever zou gaarne willen weten welke redenen Statenlid Eman gehad heeft dit bericht naar de nieuwsbladen te zenden en zou gaarne zien dat Statenlid Eman zich hieromtrent verklaart; de voorzitter en landraad Eman zien het nut hiervan niet in, zoodat het voorstel van het lid Wever niet wordt aangenomen.

De heer Wever zegt dat hij onder den indruk verkeerde dat de voorzitter pro scheiding was, waarop de voorzitter zegt dat het niet zijn schuld is dat de heer Wever geen Nederlandsch verstaat; hij verzoekt landraad Eman te verklaren dat hij - landraad Eman -, hem, - de voorzitter - verzocht had niet direct uitdrukkelijk aan de Kroon te laten blijken dat hij tegen deze scheidingsactie was, teneinde zoodoende niet aan de Kroon te kennen te geven dat er hieromtrent in den Raad wrijving bestond, hetgeen landraad Eman beaamt.

Niets meer te behandelen zijnde, sluit de voorzitter de vergadering.

Aldus voorgelezen, goedgekeurd en gearresteerd in de vergadering van: 29 September 1947

[signatures]

Vergadering van de Raad van Politie op Maandag 29 September 1947 des namiddags om 8 uur. Aanwezig waren de heren: Mr. L. C. Kwartsz, gezaghebber, voorzitter, C. A. Eman en A. E. Wever, leden en U. van Breet, secretaris.

De voorzitter opent de vergadering waarna wordt overgegaan tot behandeling van het eerste punt der agenda n.l. de goedkeuring van de notulen van de laatste vier vergaderingen.

De notulen van de vergadering van 26 Juni worden als volgt gewijzigd:
op pagina 3 wordt bij noot A achter het woord "parkeeren" ingevoegd:
"in die straat"

Op pagina 6 bij noot B worden achter het woord "woonhuizen" ingelast de woorden "bewoond door families met kinderen"

Deze notulen worden met bovenvermelde wijzigingen, goedgekeurd.

Besloten wordt in de notulen van de vergadering van 30 Juli 1947 de rede van de heer Wever in zijn geheel op te nemen.

Deze notulen worden nog als volgt gewijzigd:
op pagina 1 bij noot A worden achter het woord "zenden" ingevoegd de woorden "waarop de voorzitter zegt dat dit voorstel dan is aangenomen en belooft nog diezelfde avond het telegram te verzenden"

De heer Wever wil deze notulen alsnog aangevuld zien met zijn rede alvorens deze goed te keuren; de heer Eman vindt dit redelijk en gaat hiermede accoord. In de notulen van de vergadering van 11 Augustus wil de heer Wever vastgelegd zien dat het stuk strand dat afgestaan zal worden aan de heer Johan Beaujon en de erfgenamen van Adriaan Lacle slechts een grootte zal hebben dat hierop een huisje zal kunnen worden geplaatst.

De notulen van de vergadering van 15 Augustus worden als volgt gewijzigd:
op pagina 1 bij noot A worden achter het woord "wenscht" ingevoegd de woorden "en afschaffing van de Staten voor wat betreft Aruba"

fld 57

Raad van Politie

Vergadering van den Raad van Politie op Maandag 11 Augustus 1947 des namiddags om 4 uur. Aanwezig waren de heeren: Mr. L. C. Kwartsz, gezaghebber, voorzitter, C. A. Eman en A. E. Wever, leden en U. van Breet, secretaris.

De voorzitter zegt in verband met de touristen commissie het voorstel te willen doen om ook buitenlanders in de gelegenheid te stellen de commissie financieel te steunen; men zou dan een N.V. kunnen oprichten; echter zou tenminste 25 % gereserveerd moeten worden t.b.v. inheemsche kapitalisten, dit met een maximum tijd limiet van 1 jaar; verder zou de voorzitter nog willen voorstellen de roulette vergunning uit te geven aan de N.V.; de leden gaan geheel accoord met het voorstel van den voorzitter.

Verder zegt de voorzitter dat hij het billijk vindt dat een stuk van het strand van Plm Beach afgestaan wordt aan de thans daarop aanspraak hebbenden zooals Johan Beaujon en de erfgenamen van Adriaan Lacle. De heer Wever voegt hieraan toe dat tot aanduiding van de deelen die aan betrokkenen zijn afgestaan, merkteekens geplaatst zou kunnen worden.

Voorts deelt de voorzitter mede dat het plan is dat de grond waarop het hotel zal worden gebouwd in erfpacht wordt uitgegeven, de rest van het strand dat in gebruik zal worden genomen door het hotelbedrijf zal in huur worden uitgegeven.

De voorzitter zegt verder in verband met de uitbaggering van de haven dat zal worden overgegaan tot het opspuiten van zand langs de kust vanaf het huis van den gezaghebber aan de Lagoenweg Zuid tot ongeveer even voorbij het Strand Hotel; deze opvulling zal geschieden met een afloop van 1 op 30 meter zoodat ongeveer 150 meter van de breedte van de kust tot het rif gebruikt zal worden hiervoor.

In verband met de actie tot afscheiding van het eiland Curacao besluit de Raad aan de Staten het volgende telegram te zenden:

"Raad van Politie in vergadering bijeen neemt hierbij de vrijheid Uwe Staten
"mede te deelen dat door vermelde Raad op verzoek van vooraanstaanden een
"petitie aan Hare Majesteit is overgeseind verzoekende staatsrechtelijke
"scheiding van het eiland Curacao en om rechtstreeks onder de Nederlandsche

"Regeering met een bestuursvorm door Nederland en Aruba in onderling overleg
"te bepalen stop De Raad kennisgevende dat deze practisch de unanieme wensch
is van Arubaansche bevolking wenscht Uwe Staten hiervan in kennis te stellen
"tevens met verzoek daaraan wel Uwe medewerking te willen verleenen en de
"behandeling van het decentralisatieontwerp t.a.v. Aruba niet voortzetten
"aangezien Aruba hierin geen heil ziet Voorzitter Kwartsz secretaris
"vanbreet"

Van de verzending van dit telegram zal Z.E. den Gouverneur schriftelijk worden kennis gegeven.

Aangaande de zaak Scholten verzoekt de heer Wever om inlichtingen betreffende de vermeende slechte behandeling van deze jongenman in het huis van wijlen Jan N. Croes.

Met betrekking tot de in de buitendistricten bestaande hydranten stelt de heer Wever voor bij elke hydrant een teeken ter aanduiding te plaatsen met welk voorstel de heer Eman zich vereenigt onder bijvoeging dat hierdoor de kooper op de hoogte gebracht wordt dat verkooper niet zal kunnen wiegeren kooper aan water te helpen.

Op pagina 5 bij noot B worden achter het woord "personen" ingelast de woorden "of zoveel daarvan als zich daartoe bereid zullen verklaren"

Op pagina 6 bij noot C worden de woorden "Gezaghebber van Aruba" vervangen door "Voorzitter van de Raad van Politie"

Op pagina 7 bij noot D vervalt het woord "Praktizijn"

Op pagina 7 bij noot E worden achter het woord "bestaan" ingevoegd de woorden "voorzover zij dit zullen aannemen; de in de zaal aanwezige heren Statenlid Eman, C.H.G. Eman, Godfried Croes en Gerard de Veer Jr verklaren zich op verzoek van de voorzitter bereid zitting te nemen in de commissie, waarna zij als zodanig worden benoemd"

Deze notulen worden met gemelde wijzigingen goedgekeurd.

In de notulen van de vergadering van 19 September 1947 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

op pagina 1 bij noot A wordt instede van "hiervoor zal de Raad contact moeten zoeken met de bevolking" gelezen "hiervoor zal de Raad de bevolking moeten horen"

op pagina 1 bij noot B worden de woorden "en kroegen" geschrapt.

Op pagina 2 bij noot C wordt instede van: "De heer Wever zegt voorts dat hij vernomen heeft dat een twede verzoekschrift aan Z.E. de Gouverneur werd aangeboden en dat hij redenen heeft om te twijfelen of de handtekeningen op genoemd verzoek authentiek zijn; dat voorts zekere voordelen verbonden werden aan het ondertekenen van dit verzoek en dat verschillende ondertekenaars onder bedreiging gedwongen werden het verzoek te tekenen; hij stelt voor Z.E. de Gouverneur te verzoeken het verzoekschrift in handen te stellen van het Openbaar Ministerie of van de Recherche voor nader onderzoek hieromtrent. Verder werd het verzoek aangeboden door een Arubaan en een niet-Arubaan, waarop de voorzitter mededeelt dat alle alhier gevestigde Nederlanders gelijke staatkundige en burgerlijke rechten hebben en dat

de heer Wever hieraan geen afbreuk kan doen" gelezen:
"De heer Wever zegt voorts dat hij vernomen heeft dat een twede verzoekschrift aan Z.E. de Gouverneur werd aangeboden door een slager en dat hij vernomen heeft dat alle handtekeningen op genoemd verzoek niet van Arubanen waren; dat voorts zekere attracties verbonden werden aan het ondertekenen van dit verzoek en dat verschillende ondertekenaars misschien onder bedreiging gedwongen werden het verzoek te tekenen; hij stelt voor Z.E. de Gouverneur te verzoeken het verzoekschrift in handen te stellen van het Openbaar Ministerie of van de Recherche voor nader onderzoek hieromtrent. Verder werd het verzoek aangeboden door een niet-Arubaan vergezeld van een Arubaan, waarop de voorzitter mededeelt dat alle alhier gevestigde Nederlanders gelijke staatkundige en burgerlijke rechten hebben en dat de heer Wever hieraan geen afbreuk kan doen"
De heer Eman is van mening dat het voorstel om in de buitendistricten te vergaderen werd aangenomen, waarop de voorzitter zegt dat hij zich hiertegen heeft verklaard. De heer Wever is van opvatting dat de leden hun verzoek schriftelijk konden doen en dat door dit schriftelijke verzoek de vergaderingen zouden plaats vinden; verder vraagt hij zich af waarom de voorzitter de leden heeft laten weten geen voorbereidingen te treffen om deze vergaderingen te beleggen indien niet was aangenomen de vergaderingen te houden. Hierop zegt de voorzitter dat ook indien de leden besloten hadden de vergaderingen te houden, hij hiertegen is en niet eraan zou medewerken deze vergaderingen te beleggen en zelfs indien dit besluit genomen was, hij zou weigeren dit uit te voeren.
De heer Eman die even tevoren verklaard had deze notulen niet te kunnen goedkeuren daar zij tegen zijn overtuiging zijn, besluit thans de notulen wel goed te keuren, terwijl de heer Wever deze notulen niet medeondertekent aangezien deze, volgens zijn verklaring, tegen zijn overtuiging zijn.
De heer Wever stelt verder voor de heer Henriquez als secretaris te be-

noemen aangezien de huidige secretaris niet voldoet, waarop de voorzitter zegt dat de tegenwoordige secretaris reeds maanden geleden zijn ontslag heeft aangevraagd, maar dit tot op heden niet heeft kunnen krijgen.
De behandeling van punt 2 der agenda n.l. behandeling van diverse verzoekschriften, wordt uitgesteld tot de volgende vertadering welke gehouden zal worden op Maandag 6 October des namiddags om 4 uur.
De voorzitter deelt verder mede dat de brug aan de Julianastraat zal worden verbreed met 1½ meter trottoir aan elke kant; de kosten hiervoor worden geraamd om fls. 15000.-; dat er een dam met brug verbinding zal worden aangelegd teneinde de L.G. Smith-boulevard te verbinden met de Lagoenweg Zuid; de kosten worden geschat op fls. 70000.-; de heer Wever vindt dit bedrag wel wat te hoog, waarop de voorzitter zegt dat dit een raming is van Openbare Werken en dat het werk kan worden aanbesteed zodat het waarschijnlijk goedkoper zal komen te staan.
De voorzitter vraagt voorts of de leden reeds klaar zijn met hun voorstel van personen die op de groslijst voor de Ronde-tafel-conferantie moeten worden geplaatst; de heer Eman zegt dat er hieraan wordt gewerkt, maar dat men wil wachten totdat de Staten klaar zijn met hun voorstel.
De heer Wever merkt op dat er een vergissing moet zijn begaan; waar vermeld staat "8 personen door de Raden van Politie aldaar te benoemen" zou moeten zijn: 8 personen door de Raad van Politie van Aruba te benoemen; hij zou gaarne een verklaring van Z.E. de Gouverneur in deze willen uitlokken; de voorzitter verklaart hiertegen geen bezwaar te hebben.
Niets meer te behandelen zijnde, sluit de voorzitter de vergadering.

maandag 13-10-47 = 8pm.

I notulen
II grosbijst vaststellen
~~Rondvraag~~
III Havenwerken gesluk
IV Rondvraag.